

بررسی روابط بین نفوذ اجتماعی، سواد مالی و رفتار پس انداز با در نظر گرفتن نقش تعدیل کنندگی خودکنترلی (مورد مطالعه: دانشجویان شهر یزد)

زهرا چارقدوزی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران. (نویسنده مسئول).
zahracharoughdozi@yahoo.com

دکتر زینب زحمتکش

استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران.
zahmatkesh.z@gmail.com

دکتر سهیلا شهرستانی

استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران.
S.shahrestany@yahoo.com

چکیده

تحقیق پیشرو با هدف بررسی روابط بین نفوذ اجتماعی، سواد مالی و رفتار پس انداز با در نظر گرفتن نقش تعدیل کنندگی خودکنترلی انجام شده است. این تحقیق از نظر ماهیت و روش، از نوع تحقیقات توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق، کلیه دانشجویان شهرستان یزد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ در نظر گرفته شده که تعداد ۳۸۴ نفر از طریق فرمول کوکران به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری در دسترس بوده و ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه می‌باشد که از پرسش‌نامه مقاله الشبامی و الدیحانی (۲۰۲۲) برای سنجش متغیرهای سواد مالی، اجتماعی شدن والدین، نفوذ همسالان، خودکنترلی، رفتار پس انداز استفاده شد. روایی (تحلیل عاملی تأییدی، روایی همگرا و واگرا) ابزار تحقیق، بررسی و مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن نیز با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سنجیده شد و با توجه به نتایج به دست آمده، می‌توان پایایی ابزار تحقیق را تأیید کرد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از ۱۰۰۵ پرسش‌نامه تکمیل شده، از روش آمار توصیفی و استنباطی و بکارگیری نرم افزارهای SPSS و SmartPLS استفاده شده است. نتایج نشان داد، که نفوذ والدین و همسالان بر سواد مالی دانشجویان تأثیر مثبت و معنی‌داری داشته، سواد مالی بر رفتار پس انداز نیز به صورت مثبت تأثیر معنی‌داری داشته است و همچنین سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و همسالان و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معنی‌داری داشته و میزان این تأثیر به صورت مثبت بوده است، اما خودکنترلی رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز دانشجویان را نتوانسته تعدیل نماید.

واژگان کلیدی: سواد مالی، اجتماعی شدن والدین، نفوذ همسالان، خودکنترلی، رفتار پس انداز.

مقدمه

امروزه، برنامه‌ریزی مالی شخصی به یک موضوع واقعی تبدیل شده است، زیرا مشکلات مالی فقط به فقرا مربوط نمی‌شود، بلکه مربوط به تمامی افراد دارای درآمد است و بسیاری از افراد، فاقد رفاه مالی برای زندگی روزمره خود هستند که باعث عدم تعادل درآمد و عادت خرج در زندگی خود می‌شوند، در این راستا شناسایی عوامل مؤثر بر سواد مالی و رفتار پس انداز از اهمیت بالایی برخوردار است. یکی از مهارت‌های مهم و حیاتی در این روزها، سواد مالی است؛ مجموعه‌ای از مهارت‌های مدیریت پول که باعث کاهش تصمیم‌گیری‌های نادرست اقتصادی و در نهایت، بهبود وضعیت اقتصادی افراد

می‌شود و سبب کسب ثروت و رسیدن به موفقیت شغلی، یکی از مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند کیفیت زندگی افراد افزایش دهد، سواد مالی توانایی درک و استفاده مؤثر از مهارت‌های مالی مختلف از جمله مدیریت مالی شخصی، بودجه‌بندی و سرمایه‌گذاری است. معنای سواد مالی، پایه و اساس رابطه افراد با پول و یک سفر مادام‌العمر برای یادگیری است. داشتن سواد مالی به‌عنوان اهرمی برای آرامش خاطر و عدم استرس اهمیت زیادی پیدا می‌کند (کومار^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). بنابراین می‌توان اینطور بیان نمود که سواد مالی افراد می‌تواند بر رفتار پس‌انداز آنان تاثیرگذار باشد، رفتار پس‌انداز نشان‌دهنده توانایی افراد در برنامه‌ریزی و مدیریت منابع برای استفاده آینده است و اهمیت آن در ایجاد پایداری مالی و اجتماعی فردی و جامعه‌ای افراد بسیار بالاست؛ بنابراین، رفتار پس‌انداز افراد نه‌تنها در مدیریت مالی فردی بلکه در پایداری اقتصادی و اجتماعی جامعه نیز نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. هر کدام از عوامل بالا در صورتی که به‌درستی مدیریت شوند می‌توانند سواد مالی، پس‌انداز و اجتماعی شدن را برای فرد به همراه داشته باشند. موتور رشد اقتصادی در هر کشور، سرمایه‌گذاری است و هر کشور برای تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری، نیاز به پس‌انداز دارد. پس‌انداز عامل انباشت سرمایه است که رشد اقتصادی طولانی مدت و پایدار را امکان‌پذیر می‌سازد. پس‌انداز کردن به ایجاد تأمین منابع برای سرمایه‌گذاری منجر می‌شود. تولید ثروت در نظام‌های جدید اقتصادی تنها راه رشد و توسعه جوامع و محو فقر و دستیابی به رفاه است. کنار گذاشتن بخشی از تولید به‌منظور پس‌انداز و تبدیل آن به سرمایه‌های تولیدی برای حفظ یا افزایش سطح رفاه جامعه، امری ضروری برای هر کشور قلمداد می‌شود (کمپجانی و رحمانی، ۱۳۷۲). در کشورهای صنعتی مثل ژاپن و آمریکا نرخ پس‌انداز بالا بوده و در نتیجه با وجود بازارهای مالی کارا در این کشورها، حجم بالای پس‌انداز به‌سوی فعالیت‌های اقتصادی با بازدهی بالا سوق می‌یابد؛ اما در کشورهای درحال توسعه، قلت پس‌انداز به‌عنوان یکی از عوامل اصلی محدودکننده رشد اقتصادی تلقی می‌شود. بازارهای مالی در حال حاضر از پیچیدگی‌های خاصی برخوردار بوده و افراد بر اساس نیازهای مالی خود، با طیف وسیعی از آیت‌ها مواجه می‌شوند. رویکردی که افراد برای تعامل با بازارها انتخاب می‌کنند، به دانش و مهارت‌های مالی آن‌ها برای ارزیابی بازار بستگی دارد اگنیو و زیکن^۲ (۲۰۱۱). بازارهای مالی در طول سالیان مورد تحول قرار گرفته‌اند و اقتصاد کشورها دچار تغییرات بسیاری شده است. مشارکت افراد در فعالیت‌های اقتصادی باعث شده است تا رسیدن به اهداف اقتصادی غیرممکن، ممکن شود و سرمایه‌گذاری افراد مختلف در بازارهای مالی باعث شد تا سرمایه‌های اندک و ناچیز آن‌ها وارد فعالیت‌های مولد و تولیدی شود. هرچه میزان پس‌انداز بالاتر باشد، سطح سرمایه‌گذاری بالاتر می‌رود و باعث رشد اقتصادی می‌شود و دستیابی و حفظ رفاه در بین افراد در اقتصاد امروز مستلزم آگاهی مالی است. افراد باید دانش و مهارت‌های لازم را برای بهبود توانایی خود در تصمیم‌گیری‌های مالی کسب کنند و آنچه که شاهد هستیم نسل جوان تأکید کمتری بر عادت‌های پس‌انداز و مدیریت پول دارد و این امر تأثیر منفی روی زندگی آن‌ها و اقتصاد کشور می‌گذارد. پس‌انداز نقش مهمی در حفظ رشد اقتصادی دارد و منجر به انباشت ثروت می‌شود که به افراد امکان می‌دهد استانداردهای زندگی خود را بهبود بخشند و افراد را در زمان شوک‌های اقتصادی و دوران بازنشستگی بیمه کند (مهرگان و همکاران، ۱۳۹۱). ملموس‌ترین اثر داشتن سواد مالی مناسب این است که افراد بهتر می‌توانند کسب درآمد کنند و هزینه‌کرد مناسب‌تری نیز داشته باشند. این مسئله، ریشه بسیاری از مشکلات اجتماعی را نیز کاهش می‌دهد (شیرازیان، ۱۳۹۷). اثربخشی دیگر در رفتار اقتصادی فرد در هنگام مشکلات و بحران‌ها خود را نشان می‌دهد. اگر سطح سواد مالی بالا برود، رونق مبادلات مالی و سطح رفاه افراد نیز افزایش می‌یابد، در نتیجه در بحران‌های اقتصادی شاهد رفتار درست خواهیم بود که به نوبه خود مانع از به هم خوردن نظم اقتصادی و اجتماعی در کشور می‌شود (میرعرب رضی و همکاران، ۲۰۱۹). اهمیت بهبود سواد

¹ Kumar

² Agnew and Zickman

مالی، به خاطر عواملی چون توسعه محصولات جدید مالی، پیچیدگی ابزارها و بازارهای مالی، تغییرات سیاسی و عوامل اقتصادی، افزایش یافته است. این روند با توجه به فراوانی گزینه های سرمایه گذاری و گسترش بازاریابی، تنها زمانی مؤثر است که بتوان با استفاده از اطلاعات و سواد مالی اقدام به انتخاب از بین آنها نمود (التمیمی و بن کلی، ۲۰۰۹). همچنین افرادی که خودکنترلی بهتری دارند رفتار مالی بهتری دارند و می توانند به خوبی از منابع مالی خود مراقبت کنند. آنها منابع خود را به طور بهینه خرج می کنند و برای وسایل غیرضروری و فعالیت های بیهوده پول خرج نمی کنند. خانواده هایی که قوانین پس انداز دارند بیشتر از آنهایی که خودکنترلی ندارند پس انداز می کنند (کیوساکی، ۲۰۱۲). پیوند قوی خانواده و تأثیر والدین، کلید تأثیر مثبت بر جهت گیری آینده کودکان است. والدین باید تمرین کنند که در مورد مسائل مالی با اعضای خانواده صحبت کنند، فرزندان خود را از جوانی به پس انداز تشویق کنند و رفتار مالی مثبتی از خود نشان دهند تا بتوانند الگوی فرزندان خود در مدیریت مالی باشند و همچنین همسالان و دوستان نقش مهمی در تعیین رفتار پس انداز دانش آموزان دارند (جمال و همکاران، ۲۰۱۵).

اهمیت و ضرورت پژوهش

سواد مالی و دانش اقتصادی را می توان به منزله یک عامل تأثیرگذار بر تصمیم گیری مالی و دور نگه داشتن افراد از اضطراب و نگرانی های مالی برشمرد. همچنین در راستای افزایش سطح درآمد افراد و ارتقا تصمیم گیری مالی، سواد مالی و دانش اقتصادی می تواند مؤثر واقع شود (معین الدین، ۱۳۹۰). تصور می شود که سواد مالی نقش کلیدی در رفتار پس انداز ایفا می کند، زیرا کسانی که سواد مالی بیشتری دارند ظرفیت بیشتری برای پس انداز و مدیریت مؤثر پول دارند (عماری، ۲۰۲۰؛ لتکیوز، ۲۰۱۴). توسعه سواد مالی فراتر از آموزش مالی و سایر برنامه های آموزشی و توسعه است، همچنین بر اشکال خاصی از حمایت اجتماعی، مانند نفوذ والدین و همسالان تمرکز دارد. به عنوان مثال، والدین تأثیر قابل توجهی بر رفتار فرزندان خود دارند زیرا آنها منبعی هستند که کودکان رفتار مصرف کننده خود را از آنها یاد می گیرند، به ویژه در سنین پایین (هایتا، ۲۰۰۸ و کلارک، ۲۰۰۵). والدین همچنین منبعی از دانش و اطلاعات مالی هستند که بر سطح سواد مالی فرزندان از بدو تولد تا بزرگسالی تأثیر می گذارند پدر و مادر مستقیم و غیرمستقیم بر رفتار مصرف فرزندان تأثیرگذار هستند (کیود، ۲۰۰۷). پدر و مادر تأثیر اساسی به روش مدیریت پول و شکل گیری عقاید فرزندان، درباره پس انداز دارند. افراد رفتارهای مربوط به مدیریت مالی را از طریق مشاهده و مشارکت و آموزش در محیط های اجتماعی، خانواده و همسالان فرامی گیرند (اکمیر، ۲۰۰۷). اگر والدین می خواهند فرزندان خود را به نحو احسن زندگی کنند، باید مسائل مالی را به آنها آموزش دهند (یورگسن، ۲۰۰۷). نقش والدین به طور قابل توجهی بیشتر از نقش تجربه کاری و آموزش مالی دبیرستان در بزرگسالان جوان است. مجموعه ای از حمایت های اجتماعی حمایتی، از سوی والدین و اعضای خانواده برای کمک به جوانان و نوجوانان برای دستیابی به زندگی موفق در بزرگسالی بسیار مهم است. هنگامی که والدین رفتار مالی مثبتی از خود نشان دهند، الگوی مالی فرزندان خود خواهند بود و باعث ایجاد نگرش و رفتار مثبت در میان جوانان خواهند شد (شیم و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین همسالان بر روش های یادگیری ارزش های پولی و ارزش گذاری های مالی بر یکدیگر تأثیر می گذارند (هایتا، ۲۰۰۸). همسالان، به ویژه دانشجویان و دانش آموزان، بر روی سواد مالی یکدیگر تأثیر می گذارند (جان، ۱۹۹۹). سواد مالی به افراد مهارت هایی را می آموزد که برای تصمیم گیری های مالی صحیح و مدیریت موقعیت های مخاطره آمیز نیاز دارند (لاجونی، ۲۰۱۸). در نتیجه افراد می توانند سطح سواد مالی خود را از طریق منابع مختلف مانند والدین، همسالان و محیط اطراف خود افزایش دهند که به نوبه خود می تواند به آنها در تهیه برنامه های بازنشستگی کمک کند (پیتری، ۲۰۲۰؛ هایتا، ۲۰۰۸). هنگام بررسی تأثیر سواد مالی بر رفتار پس انداز، مهم است که نه تنها تأثیرات اجتماعی که قبلاً ذکر شد، بلکه خودکنترلی افراد نیز باید در نظر گرفته شود، زیرا نشان داده شده است که نقش

تعدیل‌کننده‌ای بین سواد مالی و رفتار پس‌انداز دارد. فردی که خودکنترلی خوبی داشته باشد می‌تواند خود را در برابر رفتارهای بیهوده زندگی کنترل کند و در تصمیم‌گیری عجله نداشته باشد. فردی که خودکنترلی خوبی دارد، نیازها را بر خواسته‌های لحظه‌ای ترجیح می‌دهد و وقتی پولی به دست می‌آورد، بلافاصله آن را خرج نمی‌کند، بلکه تصمیم به پس‌انداز می‌گیرد (بامیستر، ۲۰۰۲). خودکنترلی به توانایی فرد در کنترل خواسته‌ها، نظرات و رفتار خود به منظور دستیابی به اهداف خاص، مانند مهار رفتار بد خرید و ایجاد یک برنامه بازنشستگی مناسب اشاره دارد (امپاتا، ۲۰۲۱). افراد دارای مشکلات خودکنترلی، احتمالاً به دلیل رفتار تکانشی آن‌ها که منجر به خروجی‌های غیربهبینه در سایر ابعاد انتخاب فردی می‌شود، بیشتر در معرض رویدادهای نامطلوب قرار دارند (کاترگود، ۲۰۱۲). در حوزه مالی رابطه مثبتی بین خودکنترلی و رفتار مالی می‌توان یافت که به‌عنوان توانایی پس‌انداز پول و پس‌انداز برای بازنشستگی تعریف می‌شود (استرومبک و همکاران، ۲۰۱۷). اهمیت پس‌انداز برای سرمایه‌گذاری و تأثیر آن بر رشد اقتصاد، ضرورت بررسی پس‌انداز و عوامل مؤثر بر آن را روشن می‌سازد و از آنجایی که سواد مالی به‌وضوح موضوع مهمی است بنابراین، شناسایی عوامل کلیدی مؤثر بر سواد مالی و پیوند آن‌ها با رفتار پس‌انداز در ایران یک تحقیق ارزشمند است؛ لذا انجام پژوهشی که به بررسی روابط بین نفوذ اجتماعی، سواد مالی و رفتار پس‌انداز با در نظر گرفتن نقش تعدیل‌کنندگی خودکنترلی بپردازد، امری ضروری محسوب می‌شود.

اهداف پژوهش

باتوجه به مسئله پژوهش اهداف پژوهش حاضر به شرح زیر قابل‌تعریف خواهد بود:

- ۱- بررسی تأثیر نفوذ والدین بر سطح سواد مالی دانشجویان.
- ۲- بررسی تأثیر نفوذ همسالان بر سطح سواد مالی دانشجویان.
- ۳- بررسی تأثیر سواد مالی بر رفتار پس‌انداز دانشجویان.
- ۴- بررسی سواد مالی به‌عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و رفتار پس‌انداز دانشجویان.
- ۵- بررسی سواد مالی به‌عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ همسالان و رفتار پس‌انداز دانشجویان.
- ۶- بررسی تأثیر خودکنترلی به‌عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس‌انداز دانشجویان.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به اهداف این پژوهش، فرضیات زیر مورد بررسی و آزمون قرار خواهند گرفت:

- ۱- نفوذ والدین بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
- ۲- نفوذ همسالان بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
- ۳- سواد مالی بر رفتار پس‌انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
- ۴- سواد مالی به‌عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و رفتار پس‌انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
- ۵- سواد مالی به‌عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ همسالان و رفتار پس‌انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
- ۶- خودکنترلی به‌عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس‌انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

پیشینه پژوهش در سطح داخلی

اوژند و محمود پور (۱۴۰۲) در مطالعه‌ای به بررسی توانایی شناختی، دانش اقتصادی و سواد مالی پرداختند. در این مطالعه رابطه بین توانایی شناختی و دانش اقتصادی و سواد مالی در میان ۳۵۳ نفر از سرمایه‌گذاران فعال در بازار بورس با

استفاده از تکنیک مدل سازی ساختاری مورد آزمون قرار گرفت. در این راستا نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط مثبت و معناداری میان دانش اقتصادی و سواد مالی و توانایی شناختی برقرار است. این در حالی است که این روابط به طور مثبت توسط آموزش میانجی گری می شوند. فناوری و اطهری اصفهانی (۱۴۰۲) در مقاله ای به بررسی چگونگی آموزش سواد مالی و تأثیر آن بر کاهش مصرف گرایی دانش آموزان دوره ابتدایی شهرستان کاشان پرداختند. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان دختر پایه دوم ابتدایی شهرستان کاشان بود که از این تعداد ۶۰ نفر به صورت چهار گروه ۱۵ نفره برای نمونه انتخاب شد. ابتدا پیش آزمون برای گروه آزمایش اول و گروه گواه اول اجرا شد. سپس دوره آموزش سواد مالی برای هر دو گروه آزمایش (۲۵ جلسه یک ساعته) برگزار و در نهایت، برای هر چهار گروه پس آزمون اجرا شد. ابزار گردآوری اطلاعات شامل چک لیست مشاهده رفتار محقق ساخته در شش مقوله لوازم التحریر، اسباب بازی، خوراکی، انرژی، لوازم بهداشتی - آرایشی و پوشاک رفتار مصرفی دانش آموزان را از سوی اولیا سنجش می کرد و آزمون محقق ساخته سطح سواد مالی دانش آموزان را بر اساس روش GISS در چهار حیطه خرج کردن، پس انداز، سرمایه گذاری و بخشش می سنجید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS22 استفاده شد. یافته ها نشان داد که آموزش سواد مالی به روش GISS تأثیر معناداری بر کاهش مصرف گرایی داشته و میانگین نمره مصرف در همه حیطه ها کاهش یافته است. همچنین، کاهش مصرف در حیطه های خوراکی، انرژی، لوازم بهداشتی - آرایشی معنادار بود. محمدی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله ای به بررسی تأثیر سوگیری رفتاری خودکنترلی بر رفتار مالی و رفاه مالی از طریق نقش تعدیل گرسواد مالی در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. در این مطالعه به بررسی تأثیر سوگیری رفتاری خودکنترلی بر رفتار مالی و رفاه مالی از طریق نقش تعدیل گرسواد مالی سرمایه گذاران پرداخته شد. برای این منظور، جامعه آماری شامل سرمایه گذاران انفرادی، معامله گران و کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران بوده که به طور مستقیم در بازار فعالیت داشته اند. همچنین نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران ۴۲۱ نفر تعیین شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از مدل معادلات ساختاری به روش PLS استفاده شد. نتایج نشان داد که متغیر خودکنترلی از تأثیر معنادار مثبتی بر رفتار مالی و رفاه مالی برخوردار می باشد. بدین مفهوم که با افزایش خودکنترلی سرمایه گذاران بازار سهام، رفتار مالی و رفاه مالی آنان افزایش می یابد. همچنین، با وارد کردن متغیر سواد مالی به عنوان متغیر تعدیل گر، شدت رابطه بین خودکنترلی و رفتار مالی و رفاه مالی افزایش می یابد. بدین مفهوم که سواد مالی سرمایه گذاران انفرادی بازار سهام، باعث تشدید رابطه مثبت بین خودکنترلی با رفتار و رفاه مالی آنان می شود. شهرستانی و همکاران (۱۴۰۱) در مطالعه ای به بررسی تأثیر سواد مالی ذهنی و عینی بر رفتار مخاطره آمیز مالی با نقش تعدیلی استرس مالی پرداختند. هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر سواد مالی ذهنی و عینی بر رفتار مخاطره آمیز مالی با نقش تعدیلی استرس مالی است. روش تحقیق از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش میدانی و از جهت شیوه گردآوری داده ها توصیفی - پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان شهرستان یزد است. حجم نمونه با فرمول کوکران تعیین و تعداد ۵۸۴ پاسخ قابل قبول جمع آوری گردید. برای سنجش متغیرهای سواد مالی ذهنی (۲ گویه) و عینی (۵ گویه) از پرسش نامه لوساردی و همکاران (۲۰۱۰)، سنجش رفتار مخاطره آمیز مالی (۵ گویه) و استرس مالی (۵ گویه) به ترتیب از پرسش نامه شیائو و همکاران (۲۰۱۱) و لیم و همکاران (۲۰۱۴) استفاده شده است. تمام پرسش نامه ها دارای طیف ۵ گانه لیکرت می باشد. با بهره گیری از روش معادلات ساختاری و نرم افزار PLS3 تجزیه و تحلیل داده ها انجام پذیرفت. نتایج حاکی از این بود که سواد مالی عینی و استرس مالی بر رفتار مخاطره آمیز مالی تأثیر مثبت دارد و سواد مالی ذهنی بر رفتار مخاطره آمیز مالی تأثیر معکوس و معناداری دارد. همچنین، استرس مالی به عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی ذهنی و رفتار مخاطره آمیز مالی تأثیر معکوس و بر رابطه سواد مالی عینی و رفتار مخاطره آمیز مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. بر اساس نتایج تحقیق می توان گفت هرچقدر افراد سطح دانش و سواد مالی خود را افزایش دهند، کمتر رفتارهای مخاطره آمیز در زمینه مالی از خود بروداده و استرس

کمتری تحمل می‌کنند. پاشایی و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی رابطه علی آموزش اقتصاد با سواد مالی، مهارت‌های تصمیم‌گیری و قصد کارآفرینی دانشجویان فنی و مهندسی پرداختند. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه علی آموزش اقتصاد با سواد مالی، مهارت‌های تصمیم‌گیری و قصد کارآفرینی دانشجویان است. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، با توجه به نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی-همبستگی مبتنی بر مدل‌سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری مورد مطالعه دانشجویان دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه ارومیه به تعداد ۲۷۳۳ نفر است که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۳۳۸ نفر انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش پرسش‌نامه است و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا شاخص‌های متغیرهای پژوهش به روش تحلیل تناظر چندگانه به وسیله نرم‌افزار XLSTAT نسخه ۲۰۱۹ محاسبه و سپس مدل مورد نظر با استفاده از نرم‌افزار Stata 17 برآورد شد. نتایج حاکی از آن بود که آموزش اقتصاد بر سواد مالی دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری داشته و آموزش اقتصاد از طریق سواد مالی بر مهارت‌های تصمیم‌گیری (ترجیحات ریسک، ترجیحات اجتماعی و باورهای احتمالی) و قصد کارآفرینی دانشجویان تأثیر دارد. اما نقش تعدیلگری وضعیت اجتماعی اقتصادی در رابطه آموزش اقتصاد و سواد مالی مورد تأیید قرار نگرفت. نظری پور (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای به تحلیل الگوی پس‌انداز جوانان دانشگاهی بارویکرد اسلامی پرداخت. پژوهش حاضر برحسب روش انجام کار توصیفی و از نوع پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان علوم اداری و اقتصادی بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در پژوهش حاضر از پرسش‌نامه برای گردآوری داده‌های موردنیاز استفاده شده است. روایی محتوایی پرسش‌نامه با نظر پانلی از متخصصان و کارشناسان تأیید شد. به‌منظور بررسی روایی سازه (شامل روایی همگرا و واگرا) و پایایی ابزار تحقیق (پایایی مرکب و میانگین واریانس استخراج شده) و برآورد مدل اندازه‌گیری پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و برای آزمون فرضیات از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده است. نتایج پژوهش بیانگر این بود که به استثنای متغیر تأثیر همسالان، بقیه متغیرها (سواد مالی، جامعه‌پذیری از طریق والدین و خودکنترلی) بر الگوی پس‌انداز دانشجویان، اثر مثبت و معناداری دارند. متغیر سواد مالی تنها متغیری بود که بر روابط بین سایر متغیرهای مستقل و الگوی پس‌انداز دارای اثر میانجی بود. به‌علاوه اثر متغیرهای جمعیت شناختی جنسیت، سن، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی، نوع دانشگاه، تأهل و اشتغال نیز به‌عنوان متغیرهای تعدیلگر در ارزیابی مدنظر قرارداد شده‌اند. رحیم‌پور و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای تأثیر خودکنترلی و دانش مالی بر رضایت مالی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران با نقش میانجی رفتار مالی را بررسی کردند. هدف اصلی مطالعه حاضر بررسی تأثیر خودکنترلی و دانش مالی بر رضایت مالی با میانجی‌گری رفتار مالی در میان سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران است. از لحاظ نوع روش تحقیق پژوهش حاضر پیمایشی و از لحاظ هدف بنیادی محسوب می‌شود. در این مطالعه، نمونه‌گیری به روش در دسترس و با فرمول کوکران از جامعه مورد نظر به عمل آمده است. همچنین، داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های استاندارد با طیف لیکرت و از نظرات سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران گردآوری شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط متخصصان و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. درنهایت، داده‌های جمع‌آوری شده و تحلیل روابط بین متغیرها با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و از طریق نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۳ و Smart PLS نسخه ۳ بررسی شده است. یافته‌های حاصل از نتایج پژوهش نشان داد که خودکنترلی و دانش مالی به صورت مستقیم بر رفتار مالی سرمایه‌گذاران تأثیر دارند همچنین، رفتار مالی به صورت مثبت بر رضایت مالی تأثیر دارد، در نتیجه نقش متغیر میانجی رفتار مالی تأیید می‌شود. طوطیان اصفهانی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه بین راهبردهای خودکنترلی، سواد مالی مدیران و کیفیت تصمیم‌گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین پرداختند. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی رابطه بین راهبردهای خودکنترلی، سواد مالی و کیفیت تصمیم‌گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده است. روش

پژوهش حاضر بر مبنای هدف کاربردی و بر اساس گردآوری داده‌ها نیز یک پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی است. روش پژوهش حاضر بر مبنای هدف یک پژوهش از نوع توصیفی (پیمایشی)-تحلیلی (همبستگی) است، از نظر فرایند اجرا کمی-کیفی، از نظر نتیجه اجرا نیز کاربردی و از نظر زمانی نیز یک پژوهش مقطعی است. جامعه پژوهش نیز شامل مشارکت‌کنندگان فعال بورس اوراق بهادار تهران شامل؛ خبرگان دانشگاهی و بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران، معامله‌گران، کارگزاران رسمی بورس اوراق بهادار ایران می‌باشد. نمونه آماری به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و طبق جدول کرجسی و مورگان به تعداد ۳۸۴ نفر انتخاب شدند. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از روش کتابخانه‌ای و اطلاعات میدانی و پرسش‌نامه نیمه ساختاریافته انجام گردیده است. همچنین، روایی پرسش‌نامه با استفاده از دیدگاه‌های استاد راهنما و مشاور و چند نفر از افراد خبره در این زمینه مورد تأیید قرار گرفته و برای تعیین میزان پایایی پرسش‌نامه نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شده و روایی پرسش‌نامه نیز برابر ۰/۷۹۲ شده است. نتایج تحقیق نشان داد که بین راهبردهای خودکنترلی، راهبردهای سواد مالی مدیران (مدیریت پول و پس‌انداز، مدیریت تأمین مالی و اعتباری و برنامه‌ریزی سرمایه‌گذاری) و کیفیت تصمیم‌گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ارتباط آماری معناداری وجود دارد. مؤمنی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای به بررسی نقش سواد مالی در تأثیر تحمل ریسک مالی بر تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری فردی پرداختند. هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش سواد مالی در تأثیر تحمل ریسک بر تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران فردی در بازار بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. این پژوهش از حیث هدف به صورت کاربردی و از نظر ماهیت و روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل سرمایه‌گذاران فردی بورس اوراق بهادار تهران بوده که تعداد ۳۸۴ نفر با توجه به فرمول کوکران برای جامعه با تعداد نامحدود و با سطح خطای ۵ درصد، مورد آزمون قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های استاندارد بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم افزارهای SPSS26 و PLS3 انجام شده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که تحمل ریسک مالی و سواد مالی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران تأثیر دارد. همچنین، تحمل ریسک مالی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران با توجه به متغیر میانجی سواد مالی تأثیرگذار می‌باشد. معین‌الدین و همکاران (۱۳۹۹) در مطالعه‌ای به بررسی خودکنترلی، سواد مالی و بیش بدهی مصرف‌کنندگان در بین کارمندان صنایع لاستیک یزد پرداختند. این پژوهش به منظور سنجش سطح سواد مالی کارگران و بررسی تأثیر مشخصات دموگرافیک (جمعیت شناختی) بر سطح سواد مالی و نیز تعیین تأثیر سواد مالی و خودکنترلی بر بیش بدهی آنها طراحی و اجرا شده است. جامعه آماری این پژوهش پرسنل شرکت مجتمع صنایع لاستیک یزد و روش نمونه‌گیری، تصادفی ساده با استفاده از فرمول کوکران بوده و نمونه مورد نظر شامل ۱۷۰ نفر از پرسنل این شرکت می‌باشد که پس از توزیع پرسش‌نامه‌ها و مراجعات و پیگیری‌های مکرر محقق، تعداد ۱۰۷ عدد پرسش‌نامه قابل قبول جمع‌آوری گردید. این پژوهش متشکل از سه فرضیه اصلی است که با استفاده از آزمون t برای دو نمونه مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه و رگرسیون چند متغیره آزمون شده‌اند. نتایج بیانگر آن بود که کارگران در مجموع از نظر مالی کم سواد هستند، اما در برخی از حوزه‌های زیر گروه سواد مالی که شامل کسب و پس‌انداز، خرج و استقراض، بیمه و بازنشستگی می‌باشد، با سواد هستند. همچنین، تأثیر خودکنترلی بر بیش بدهی مصرف‌کنندگان منفی یا معکوس می‌باشد. از منظر مالی نیز سواد مالی دارای تأثیر منفی بر بیش بدهی و تأثیر مثبت بر خودکنترلی افراد نمونه مورد بررسی داشت.

در سطح بین‌المللی

هیدایان‌تی و همکاران (۲۰۲۳) در مطالعه‌ای تأثیر سواد مالی، سبک زندگی، خودکنترلی و انطباق هم‌تایان با رفتار مصرفی دانش‌آموزان را بررسی کردند. این پژوهش باهدف تحلیل تأثیر سواد مالی، سبک زندگی، خودکنترلی و انطباق با

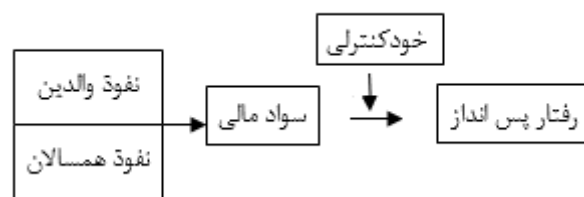
همسالان بر رفتار مصرفی دانش‌آموزان انجام شده است. جمعیت را دانشجویان FEB در دانشگاه‌های محمدیه پوروکرتو، دانشگاه جنرال سویدرمن، و دانشگاه اسلام نگری KH تشکیل می‌دهند. کلاس سیف‌الدین زهری پوروکرتو ۲۰۱۹-۲۰۲۱ که در مجموع ۴۳۴۱ دانش‌آموز دارد. نمونه برای این پژوهش ۱۰۰ دانشجو می‌باشد. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. سپس با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ با ابزارهای تحلیلی آزمون روایی، آزمون پایایی، آزمون ضریب تعیین، رگرسیون خطی چندگانه و آزمون t پردازش شد، نتایج حاکی از آن بود که سواد مالی و خودکنترلی، بر رفتار مصرفی دانش‌آموزان تأثیر معناداری نداشت و سبک زندگی و انطباق همسالان، تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار مصرفی دانش‌آموزان داشت. تمبون و ساحایاتی (۲۰۲۳) در مطالعه‌ای تأثیر سواد اقتصادی و مدیریت مالی بر برنامه‌ریزی مالی با خودکنترلی به‌عنوان تعدیل‌کننده را بررسی کردند. این پژوهش باهدف اثبات نقش خودکنترلی به‌عنوان تعدیل‌کننده بر تأثیر سواد اقتصادی انجام شده است و مدیریت مالی در برنامه‌ریزی مالی. سواد اقتصادی و مدیریت مالی هستند برای تأثیر مستقیم آنها بر برنامه‌ریزی مالی آزمایش شده است. درحالی‌که از خودکنترلی برای آزمایش تأثیر استفاده می‌شود تعدیل، تقویت یا تضعیف تعاملات. این تحقیق بر روی دانش‌آموزان در جاکارتا با نمونه ۱۷۵ پاسخگو. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از فرم‌های گوگل پردازش داده‌ها شامل آزمون اعتبار و آزمون پایایی داده‌ها و همچنین آزمون رگرسیون با تعامل تعدیل‌کننده است. این مطالعه نشان داد سواد اقتصادی و مدیریت مالی بر برنامه‌ریزی مالی تأثیر بسزایی دارند و خودکنترلی می‌تواند تأثیر سواد اقتصادی را بر برنامه‌ریزی مالی تقویت کند. پیرانگین و همکاران (۲۰۲۲) به بررسی تأثیر سواد مالی، شمول مالی و نگرش مالی بر رفتار پس‌انداز با نقش تعدیل‌گر خودکنترلی پرداختند. هدف از این مطالعه به‌منظور تعیین و تجزیه‌وتحلیل اثر سواد مالی، شمول مالی و نگرش مالی به رفتار پس‌انداز با خودکنترل به‌عنوان اعتدال داده‌های مورد استفاده هستند داده‌های اولیه مستقیماً از پاسخ‌دهندگان، بالغ بر ۹۰ پاسخ‌دهندگان. روش نمونه‌گیری مورد استفاده، نمونه‌گیری احتمالی است، با تکنیک نمونه‌گیری که ساده است نمونه‌گیری تصادفی. پرسش‌نامه‌هایی که دارند توسط پاسخ‌دهندگان پر شده است توسط روش‌های تجزیه‌وتحلیل کمی، سپس استفاده می‌شود. smartPLS به‌عنوان یک ابزار تحلیلی استفاده می‌شود. نتایج حاکی از آن بود که سواد مالی تأثیر ناچیزی بر رفتار پس‌انداز دارد، شمول مالی تأثیر معناداری بر رفتار پس‌انداز ندارد، نگرش مالی تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار پس‌انداز دارد و خودکنترلی به‌عنوان تعدیل‌کننده رابطه بین سواد مالی، شمول مالی و نگرش مالی نسبت به پس‌انداز معنادار نیست. یوگیارتا و همکاران (۲۰۲۲) به بررسی خودکنترلی متوسط بر تأثیر سواد مالی و عوامل جمعیت‌شناختی بر رفتار پس‌انداز کارکنان شرکتی در شهر دنپاسار پرداختند. امروزه کارکنان یک شرکت با چالش‌هایی مختلفی از جمله محدودیت منابع مالی و افزایش هزینه‌های زندگی روبرو هستند؛ بنابراین، دانش مدیریت مالی شخصی برای کمک به آنها در تصمیم‌گیری‌های مالی صحیح مورد نیاز است. این مطالعه باهدف تجزیه‌وتحلیل متغیرهای مؤثر بر رفتار پس‌انداز کارکنان هزاره در شهرستان دنپاسار انجام شده است. باید فوراً به شخصیت نسل هزاره که در خرید و برنامه‌ریزی مالی ضعیف عمل می‌کند راه‌حل داده شود. نسل هزاره تنها جامعه‌ای است که تحولات زمانه را از نزدیک دنبال می‌کند. دستیابی به این نیاز در صورتی که بتوان آن را کنترل کرد منجر به رفتار مصرفی خواهد شد. از طرفی اگر نتوان آن را کنترل کرد، منجر به رفتار مصرفی می‌شود. رفتار مصرفی به دلیل نیت مصرف بیش از حد رخ می‌دهد. سواد مالی و توانایی استفاده از فناوری مالی نیازهای اساسی همه برای جلوگیری از مشکلات مالی است. مشکلات مالی تنها تابعی از درآمد نیست (درآمد کم)، مشکلات مالی نیز ممکن است در صورت وجود خطا در مدیریت مالی؛ مانند سوءاستفاده از اعتبار و عدم برنامه‌ریزی مالی ایجاد شود. هدف این پژوهش تحلیل نقش تعدیل‌کننده سبک زندگی بر تأثیر سواد مالی و فناوری مالی بر رفتار مصرفی نسل هزاره در دنپاسار است. موضوع این پژوهش نسل هزاره در شهر دنپاسار است. اندازه‌گیری و تجزیه‌وتحلیل توصیفی برای به‌دست‌آوردن تصویر یا پرتره از

پاسخ‌دهندگان انجام شد. سپس نتایج این اندازه‌گیری‌های توصیفی به‌عنوان مبنایی برای انجام تحلیل‌های آماری مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌ها از طریق ابزار پرسش‌نامه (مقیاس لیکرت) که روایی و پایایی آن مورد آزمون قرار گرفته بود، جمع‌آوری شد. درحالی‌که نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی ۹۵ نفر تعیین شده است. نتایج شواهدی را نشان داد که عوامل جمعیت‌شناختی و خودکنترلی می‌توانند دخیل باشند، اما از سوی دیگر یافته‌هایی وجود داشت که متغیرهای سواد مالی، در افزایش رفتار پس‌انداز کمتر از حد مطلوب بودند. یافته اصلی این بود که سواد مالی و عوامل جمعیت‌شناختی در افزایش رفتار پس‌انداز به خودکنترلی وابسته نیستند. الشبامی و آل ماری (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای تأثیر سواد مالی بر نیت کارآفرینی با نقش میانجی رفتار پس‌انداز در عربستان را مورد بررسی قرار دادند. این مطالعه تأثیر سواد مالی (آگاهی مالی) را بر قصد کارآفرینان بالقوه در عربستان سعودی بررسی کردند. همچنین رفتار پس‌انداز را به‌عنوان میانجی در رابطه بین سواد مالی و قصد کارآفرینی مورد بررسی قرار دادند. داده‌های این مطالعه توسط یک پرسش‌نامه آنلاین که برای نمونه‌ای متشکل از ۲۷۰ کارآفرین بالقوه در کالج کاربردی ابقیق وابسته به دانشگاه کینگ فیصل ارسال شده است، جمع‌آوری شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) انجام شد. یافته‌ها حاکی از آن بود که بین سواد مالی و قصد کارآفرینی رابطه مستقیمی وجود ندارد، ولی رفتار پس‌انداز می‌تواند بین سواد مالی و قصد کارآفرینی واسطه شود. آنجلا و پامونکاس (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای تأثیر سواد مالی، جامعه‌پذیری والدین، نفوذ هم‌تایان و خودکنترلی بر رفتار پس‌انداز را بررسی کردند. هدف از این مطالعه تعیین تأثیر سواد مالی، اجتماعی شدن والدین، تأثیر همسالان و خودکنترلی بر رفتار پس‌انداز بود. این مطالعه از نمونه‌ای متشکل از ۵۴۳ کارمند ساکن جاکارتا استفاده کرد. جمع‌آوری داده‌ها با توزیع پرسش‌نامه از طریق فرم گوگل و روش مورد استفاده، نمونه‌گیری در دسترس بود. تمامی داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از روش PLS-SEM با استفاده از نرم افزار Smart PLS نسخه ۳.۳.۵ تجزیه و تحلیل خواهند شد. بر اساس نتایج پردازش داده‌ها، پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که سواد مالی، جامعه‌پذیری والدین، نفوذ هم‌تایان و خودکنترلی تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار پس‌انداز دارند و در این میان نفوذ هم‌تایان تأثیر بر رفتار پس‌انداز ندارد. ساری و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر سواد مالی، جامعه‌پذیری والدین و همسالان بر رفتار پس‌انداز و نقش نگرش‌های مالی به‌عنوان یک متغیر میانجی پرداختند. هدف این پژوهش، تحلیل تأثیر سواد مالی، اجتماعی شدن والدین و تأثیر همسالان بر رفتار پس‌انداز و نقش نگرش مالی به‌عنوان میانجی سواد مالی بر رفتار پس‌انداز است. این مطالعه با استفاده از پرسش‌نامه‌های آنلاین توزیع شده الکترونیکی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده می‌کند. روش مورد استفاده در این مطالعه تحلیل کمی با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) است، درحالی‌که از آزمون سوئبل برای اندازه‌گیری آزمون میانجی استفاده می‌شود. نتایج نشان داد که سواد مالی و جامعه‌پذیری والدین بر رفتار پس‌انداز تأثیر معناداری داشتند، درحالی‌که تأثیر همسالان تأثیر معناداری نداشت، اما متغیر نگرش مالی توانست سواد مالی و رفتار پس‌انداز را واسطه کند. ملیک و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی رابطه بین رفاه مالی و خودکنترلی پرداختند. هدف اصلی این مطالعه تعیین رابطه بین رفاه مالی، عزت‌نفس و آمادگی برای ازدواج در بین دانشجویان سال آخر دانشگاه پوترا مالزی بود. تعداد ۱۴۸ دانشجوی سال آخر در این پژوهش شرکت کردند که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مجموعه‌ای از پرسش‌نامه خود ایفا جمع‌آوری شد. Incharge Financial Distress/Financial Well-Being و برای تعیین رفاه مالی استفاده شد. برای سنجش عزت‌نفس از مقیاس عزت‌نفس روزرنبرگ استفاده شد. برای سنجش آمادگی برای ازدواج از پرسش‌نامه معیارهای آمادگی ازدواج استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که رفاه مالی و آمادگی برای ازدواج رابطه منفی دارد ($r = -0.187$ ، $p = 0.023$) درحالی‌که جنسیت، وضعیت تأهل والدین و عزت‌نفس هیچ ارتباطی با آمادگی برای ازدواج نداشتند. نتایج مطالعه نشان داد که رفاه اجتماعی - اقتصادی تأثیر قابل توجهی بر امور مالی، دانش مالی، وضعیت مالی و وضعیت تأهل دارد. مداخله مالی عمیقاً بر

پیامدهای سواد مالی، رفتار مالی و اجرای رفاه مالی تأثیر می‌گذارد. وضعیت تأهل همچنین تأثیر رفاه مالی بر سواد مالی را افزایش می‌دهد، اما رفاه مالی را بهبود نمی‌بخشد. افرادی که خودکنترلی بالایی دارند به احتمال زیاد در هر تلاشی پول پس‌انداز می‌کنند و عملکرد مالی و سرمایه‌گذاری خود را بهبود می‌بخشند. عبدالقدیر و جمال‌الدین (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به بررسی رفتار پس‌انداز در کشور نوظهور با نقش دانش مالی، اجتماعی شدن والدین و تأثیر همسالان پرداختند. تحقیق بر روی ۱۲۶ دانش‌آموز در کشورهای نوظهور برای بررسی عواملی که بر رفتار پس‌انداز آن‌ها تأثیر می‌گذارد انجام شد. بدهی خانوارها در مالزی ۸۳ درصد ناخالص داخلی ثبت شده است محصول در سال ۲۰۱۸. مقدار ناکافی پس‌انداز توسط خانوارهایی که عمدتاً کمک می‌کرد، نشان داد برای بازنشستگی آماده نیست در همین حال، جوانان در کشورهای در حال ظهور به‌عنوان گروه‌های اصلی گزارش شده‌اند رفتار مشکل مالی بودند و تمایل به پس‌انداز در بین افراد متفاوت از یکدیگر به دلیل تفاوت در دانش مالی، اجتماعی شدن والدین، تأثیر همسالان، خودکنترلی و استرس مالی بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده است. پرسش‌نامه‌های ساختاریافته با استفاده از روش ساده توزیع شد و با توجه به تکنیک نمونه‌گیری نتایج نشان داد که جامعه‌پذیری والدین، دانش مالی و همسالان تأثیر بسزایی بر رفتار پس‌انداز دانش‌آموزان دارد و همچنین نتایج نشان داد: اجتماعی شدن والدین، دانش مالی و تأثیر همسالان بر رفتار پس‌انداز تأثیر معناداری دارد. جمال و همکاران (۲۰۱۵) در مطالعه‌ای به بررسی اثرات نفوذ اجتماعی و سواد مالی بر رفتار پس‌انداز پرداختند (مطالعه بر روی دانشجویان مؤسسات آموزش عالی در کوتا کینابالو). اقتصاددانان عموماً معتقدند که پس‌انداز بیشتر باعث رشد اقتصادی می‌شود و در نتیجه اقتصاد را تقویت می‌کند. به‌علاوه باین‌حال، در مالزی، افزایش شدید نسبت بدهی خانوارها به درآمد قابل تصرف به‌ویژه در طول ده سال گذشته تردیدهایی در مورد توانایی مالزیایی‌ها برای پس‌انداز و برنامه‌ریزی برای آینده خود ایجاد کرده است، اما کل پس‌انداز خانوارها پایین بود و این خطرناک است که مالزیایی‌ها به‌اندازه کافی پس‌انداز برای بازنشستگی نداشته‌اند و این بسیار نگران‌کننده است، و طبق گزارش‌ها، جوانان گروه اصلی هستند، این جوانان گرفتار مشکل مالی هستند که این موضوع باعث نگرانی در مورد نیاز به آموزش جوانان مالزیایی شده است و بزرگسالان در مورد اهمیت اساسی پس‌انداز به‌منظور اطمینان از کفایت مالی در دوران بازنشستگی خود است، با توجه به رفتار پس‌انداز، نیاز به پس‌انداز در بین افراد به دلیل طرز فکرشان متفاوت است. رفتار، دانش و محیط اجتماعی این مطالعه در نظر دارد رفتار پس‌انداز را در میان دانشجویان مؤسسات آموزش عالی در کوتا کینابالو، صباح بررسی کند. به طور خاص، مطالعه در نظر دارد (i) بررسی کند عوامل تعیین‌کننده رفتار پس‌انداز؛ و (ii) بررسی اثر میانجی نگرش نسبت به رابطه بین سواد مالی و رفتار پس‌انداز. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه ساختاریافته جمع‌آوری با استفاده از SMART-PLS، نسل دوم نرم‌افزار مدل‌سازی معادلات ساختاری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که مشارکت خانواده، نقش عمده‌ای در پرورش رفتار پس‌انداز دانش‌آموزان و به دنبال آن سواد مالی و نفوذ همسالان دارد. علاوه بر این، گفته می‌شود که دانش‌آموزان زمانی که سواد مالی داشته باشند، نگرش مالی مطلوب‌تری دارند.

مدل مفهومی پژوهش

مدل مفهومی این پژوهش به اقتباس از پژوهش (الشبامی و الدیحانی، ۲۰۲۲) به شکل زیر می‌باشد:

قلمرو پژوهش

قلمرو موضوعی: مطالعه حاضر در مطالعات سواد مالی مربوط به افراد جامعه بوده و به دنبال بررسی روابط بین نفوذ اجتماعی، سواد مالی و رفتار پس انداز با در نظر گرفتن نقش تعدیل کنندگی خودکنترلی است.

قلمرو مکانی: قلمرو مکانی مطالعه حاضر دانشجویان شهرستان یزد است.

قلمرو زمانی: قلمرو زمانی مطالعه حاضر سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می باشد.

روش پژوهش

محققان در خصوص تعریف مشخصی از انواع روش های تحقیق اتفاق نظر نداشته و بر این اساس تقسیم بندی های متفاوتی را ارائه داده اند. در این تحقیق، برای تشریح فرایند اجرای تحقیق از الگوی هفت لایه ای استفاده شده است که به صورت فرایندی و مرحله به مرحله قابل تشریح است. بر اساس این مدل که به پیاز تحقیق موسوم است، یک تحقیق از لایه های مختلفی تشکیل می شود که در آن هر لایه متأثر از لایه بالاتر است (ساندرز و همکاران، ۲۰۱۹).

شکل (۱): الگوی پیاز فرایند پژوهش (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۳)

بر اساس پیاز تحقیق که در شکل ۱ نشان داده شده است، جهت گیری و هدف تحقیق کاربردی بوده و از نظر فلسفه تحقیق از نوع تحقیقات اثبات گرایانه است. در تحقیقات اثبات گرایانه اعتقاد بر این است که واقعیت به صورت عینی و مشخص وجود دارد. رویکرد تحقیق، استقرایی است و از نظر افق زمانی، تحقیقی تک مقطعی به شمار می رود، زیرا در تحقیقات تک مقطعی، اطلاعات فقط در یک بازه زمانی خاص جمع آوری می شود. همچنین این تحقیق از نظر نوع مطالعه کیفی و با توجه به فرایند، از نوع کمی به شمار می رود و از نظر هدف شناختی، از نوع توصیفی پیمایشی است که از طریق پرسش نامه به پیمایش پرداخته است، یعنی استراتژی تحقیق در قالب تحقیقات پیمایشی است. این استراتژی (پیمایشی) در صدد کشف واقعیت های موجود و توصیف یک جامعه تحقیقی در زمینه توزیع یک پدیده معین است. با توجه به میدانی بودن تحقیق، در این تحقیق برای گردآوری داده ها از اطلاعات کتابخانه ای و از ابزار پرسش نامه استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری مطالعه حاضر را دانشجویان شهرستان یزد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل می‌دهد در این مطالعه برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده و نمونه‌ای به حجم ۳۸۴ نفر انتخاب شد. روش نمونه‌گیری نیز به صورت نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد.

توصیف متغیرهای جمعیت شناختی (جنسیت، سن، شغل و تحصیلات)

در این قسمت هدف آن است که زمینه‌آشنایی با پاسخگویان در نمونه مورد مطالعه از نظر متغیرهایی همچون سن، جنسیت، وضعیت تأهل، نوع دیپلم، تحصیلات، رشته تحصیلی در دانشگاه و وضعیت شغلی فراهم شود؛ بنابراین قبل از بررسی ارتباط میان متغیرها و نتایج آزمون فرضیات، به بیان نتایج حاصل از بررسی خصوصیات نمونه و نتایج توصیفی سؤالات پرسش‌نامه که توسط نرم‌افزار SPSS صورت گرفته است، پرداخته می‌شود. نتایج تحلیل‌های انجام شده بر روی نمونه مورد بررسی در جدول‌های زیر ارائه گردیده است. اهم موضوعاتی در این قسمت مورد تحلیل توصیفی قرار گرفته‌اند، عبارت‌اند از:

- بررسی از نظر سن پاسخ‌دهندگان.
- بررسی از نظر جنسیت پاسخ‌دهندگان.
- بررسی از نظر رشته تحصیلی پاسخ‌دهندگان.
- بررسی از نظر مقطع تحصیلی پاسخ‌دهندگان.
- بررسی از نظر وضعیت شغلی پاسخ‌دهندگان.
- بررسی از نظر گروه پاسخ‌دهندگان.

جدول (۱): نتایج توصیفی

متغیر	دامنه	فراوانی	درصد فراوانی
سن	زیر ۲۵ سال	۵۵۳	۵۵.۰۲۴
	۲۵ تا ۳۵ سال	۳۷۴	۳۷.۲۱۳
	۳۵ تا ۴۵ سال	۵۷	۵.۶۷۱
	بالای ۴۵ سال	۲۱	۲.۰۸۹
	جمع	۱۰۰۵	۱۰۰.۰
جنسیت	زن	۴۶۰	۴۵.۷۷۱
	مرد	۵۴۵	۵۴.۲۲۸
	جمع	۱۰۰۵	۱۰۰.۰
مقطع تحصیلات	کاردانی	۳۹	۳.۸۸۰
	کارشناسی	۸۳۲	۸۲.۷۸۶
	کارشناسی ارشد	۱۰۶	۱۰.۵۴۷
	دکتری	۲۸	۲.۷۸۶
	جمع	۱۰۰۵	۱۰۰.۰
گروه	علوم انسانی	۴۷۹	۴۷.۶۶۱
	علوم پزشکی	۸۷	۸.۶۵۶
	فنی و مهندسی	۴۳۰	۴۲.۷۸۶
	هنر	۹	۰.۸۹۵

۱۰۰۰	۱۰۰۵	جمع	
۵۴۶۲۶	۵۴۹	شاغل	وضعیت شغلی
۴۵۳۷۳	۴۵۶	غیر شاغل	
۱۰۰۰	۱۰۰۵	جمع	
۰۴۹۷	۵	ادبیات فارسی	رشته تحصیلی
۰۱۹۹	۲	اقتصاد	
۰۰۹۹	۱	اقتصاد نظری	
۰۰۹۹	۱	الکترونیک	
۰۶۹۶	۷	برق	
۰۰۹۹۵	۱	برق - قدرت	
۰۰۹۹	۱	بهداشت حرفه‌ای	
۰۲۹۸	۳	بهداشت عمومی	
۰۶۹۶	۷	بهداشت محیط	
۰۳۹۸	۴	اتاق عمل	
۲۷۸۶	۲۸	پرستاری	
۱۰۹۴	۱۱	پزشکی	
۰۱۹۹	۲	تاریخ	
۰۶۹۶	۷	تربیت بدنی	
۰۱۹۹	۲	جغرافیا	
۱۶۷۱۶	۱۶۸	حسابداری	
۰۰۹۹	۱	مدیریت کسب و کارهای کوچک	
۰۴۹۷	۵	جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری	
۲۴۸۷	۲۵	حقوق	
۰۱۹۹	۲	حقوق خصوصی	
۰۶۹۶	۷	داروسازی	
۰۴۹۷	۵	دندانپزشکی	
۵۰۷۴	۵۱	روان شناسی	
۰۱۹۹	۲	ریاضی فیزیک	
۸۲۵۸	۸۳	آموزش زبان انگلیسی	
۰۳۹۸	۴	زبان و ادبیات فارسی	
۰۰۹۹	۱	مشاوره خانواده	
۰۱۹۹	۲	زبان و ادبیات انگلیسی	
۰۱۹۸	۲	مدیریت جهانگردی	
۱۰۹۴	۱۱	شیمی	
۰۴۹۷	۵	صنایع	
۰۰۹۹	۱	طراحی	
۰۰۹۹	۱	طراحی پارچه و لباس	
۰۷۹۶	۸	طراحی دوخت	
۰۰۹۹	۱	طراحی شهری	
۰۰۹۹	۱	طراحی لباس	

۰.۰۹۹	۱	علوم اقتصادی
۰.۴۹۷	۵	علوم آزمایشگاهی
۷.۲۶۳	۷۳	علوم تربیتی
۷.۲۶۳	۷۳	علوم کامپیوتر
۰.۶۹۶	۷	عمران
۰.۰۹۹	۱	فقه و حقوق
۸.۱۵۹	۸۲	فیزیک
۶.۷۶۶	۶۸	کامپیوتر
۰.۰۹۹	۱	کامپیوتر سخت افزار
۰.۱۸۹	۲	کامپیوتر نرم افزار
۰.۹۹۵	۱۰	کشاورزی
۰.۳۹۸	۴	گرافیک
۰.۱۹۹	۲	زیست شناسی
۰.۰۹۹	۱	گیاه شناسی
۰.۱۹۹	۲	مالی
۰.۴۹۷	۵	مامایی
۰.۱۹۹	۲	محیط زیست
۲.۶۸۶	۲۷	مدیریت
۰.۱۹۸	۲	مدیریت امور بانکی
۶.۸۶۵	۶۹	مدیریت بازرگانی
۰.۱۹۹	۲	مدیریت مالی
۰.۱۹۹	۲	مرمت ابنیه تاریخی
۲.۴۸۷	۲۵	معماری
۰.۰۹۹	۱	معماری داخلی
۰.۰۹۹	۱	معماری ساختمان
۰.۷۹۶	۸	مکانیک
۰.۱۹۹	۲	منابع طبیعی
۰.۰۹۹	۱	منابع طبیعی محیط زیست
۰.۴۹۷	۵	مواد و متالوژی
۰.۲۹۸	۳	مهندسی عمران
۰.۰۹۹	۱	مهندس نساجی
۰.۰۹۹	۱	مهندسی برق
۰.۰۹۹	۱	مهندسی برق قدرت
۰.۰۹۹	۱	مهندسی بهداشت محیط
۰.۰۹۹	۱	مهندسی پزشکی
۰.۹۹۵	۱۰	مهندسی شیمی
۰.۱۹۹	۲	مهندسی صنایع
۰.۲۹۸	۳	مهندسی عمران
۰.۰۹۹	۱	مهندسی ساخت و تولید
۰.۷۹۶	۸	مهندسی کامپیوتر

۰.۱۹۹	۲	مهندسی کشاورزی
۰.۰۹۹	۱	مهندسی معدن
۰.۳۹۸	۴	مهندسی مکانیک
۰.۴۹۷	۵	مهندسی مواد و متالوژی
۰.۰۹۹	۱	مهندسی نرم افزار
۰.۶۹۶	۷	مهندسی نساجی
۰.۰۹۹	۱	هوشبری
۱۰۰.۰	۱۰۰.۵	جمع

آزمون مدل بیرونی

در روش‌شناسی مدل معادلات ساختاری، ابتدایه‌ساکن لازم است تا روایی سازه مورد مطالعه قرار گرفته تا مشخص شود گویه‌های انتخاب شده برای اندازه‌گیری متغیرهای موردنظر خود از دقت لازم برخوردار هستند. برای این منظور از تحلیل عاملی تأییدی (CFA)، استفاده می‌شود. به این شکل که بار عاملی هر گویه با متغیر خود دارای مقدار t بالاتر از $1/96$ و مقادیر P کوچک‌تر از 0.05 باشد. در این صورت این گویه از دقت لازم برای اندازه‌گیری آن سازه یا متغیر مکنون برخوردار است در جدول ۲ مقادیر بار عاملی برای گویه‌های هر متغیر آورده شده است.

جدول (۲): نتایج بررسی مقادیر بار عاملی سؤالات برای متغیرهای پژوهش

مقادیر P	آماره t	بار عاملی	گویه	متغیر
۰.۰۰۰	۴۲.۴۵۳	۰.۸۲۷	FL1	سواد مالی
۰.۰۰۰	۴۰.۲۳۶	۰.۸۲۹	FL2	
۰.۰۰۰	۲۳.۷۵۵	۰.۷۳۱	FL3	
۰.۰۰۰	۴۰.۱۲۲	۰.۸۳۳	FL4	
۰.۰۰۰	۲۶.۷۱۴	۰.۷۵۴	FL5	
۰.۰۰۰	۳۴.۳۱۳	۰.۷۸۰	FL6	
۰.۰۰۰	۲۲.۱۱۹	۰.۶۸۶	FL7	
۰.۰۰۰	۳۶.۷۷۱	۰.۸۵۱	NH1	نفوذ همسالان
۰.۰۰۰	۴۸.۳۴۵	۰.۸۸۳	NH2	
۰.۰۰۰	۳۸.۳۵۱	۰.۸۵۸	NH3	
۰.۰۰۰	۱۷.۲۵۸	۰.۷۵۹	NN4	
۰.۰۰۰	۱۸.۲۶۱	۰.۷۶۵	NH5	
۰.۰۰۰	۲۰.۸۵۸	۰.۷۳۵	NV1	نفوذ والدین
۰.۰۰۰	۱۹.۰۸۲	۰.۷۵۱	NV2	
۰.۰۰۰	۱۲.۴۴۹	۰.۶۳۴	NV3	
۰.۰۰۰	۱۷.۰۱۹	۰.۷۲۵	NV4	
۰.۰۰۰	۲۹.۲۶۶	۰.۷۵۲	NV5	
۰.۰۰۰	۲۳.۷۳۳	۰.۷۵۶	NV6	
۰.۰۰۰	۱۰.۲۱۴	۰.۵۱۴	NV7	
۰.۰۰۰	۲۹.۱۵۷	۰.۷۸۴	NV8	
۰.۰۰۰	۳۳.۹۰۹	۰.۷۸۰	R1	رفتار پس‌انداز

۰.۰۰۰	۱۹.۳۸۱	۰.۶۹۱	R2		
۰.۰۰۰	۲۵.۱۲۱	۰.۷۴۱	R3		
۰.۰۰۰	۲۹.۹۴۷	۰.۷۶۰	R4		
۰.۰۰۰	۱۹.۵۹۴	۰.۷۱۰	R5		
۰.۰۰۰	۱۵.۴۶۸	۰.۶۳۶	R6		
۰.۰۰۰	۲۴.۵۳۵	۰.۷۲۷	R7		
۰.۰۰۰	۱۶.۵۵۷	۰.۶۶۰	R8		
۰.۰۰۰	۳۰.۸۶۷	۰.۷۹۲	S1		خودکنترلی
۰.۰۰۰	۲۱.۶۳۶	۰.۷۱۶	S2		
۰.۰۰۰	۳۷.۶۱۳	۰.۸۲۳	S3		
۰.۰۰۰	۲۱.۴۴۷	۰.۷۳۳	S4		
۰.۰۰۰	۳۶.۵۶۴	۰.۸۱۳	S5		
۰.۰۰۰	۵۲.۵۸۱	۰.۸۵۹	S6		
۰.۰۰۰	۴۵.۹۹۵	۰.۸۴۴	S7		
۰.۰۰۰	۴۴.۰۳۸	۰.۸۵۸	S8		
۰.۰۰۰	۱۶.۵۳۵	۰.۶۹۱	S9		
۰.۰۰۰	۱۵.۹۱۷	۰.۶۶۶	S10		

با وجود این که مقدار قابل قبول بارهای عاملی حداقل ۰/۷ می باشد، اما مشاهده می شود برخی از مقادیر کمتر از این مقدار به دست آمده است. بر اساس نظر هالند (۱۹۹۹) مقدار بارعاملی برابر و یا بیشتر از مقدار ۰.۴ نیز قابل قبول می باشد؛ لذا باتوجه به جدول فوق مقدار آماره t برای همه سؤالات بالاتر از ۱/۹۶ و شاخص p کمتر از ۰/۰۵ می باشد؛ بنابراین تمامی مقادیر بارهای عاملی در حوزه معنادار قرار دارد. در نتیجه تمام گویه ها دارای آماره t بزرگتر از مقدار ۱/۹۶ و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ بودند؛ از این رو بدون حذف هیچ گویه ای تحلیل داده ها آغاز و به بررسی مدل پرداخته می شود. از طرفی بر اساس بارهای عاملی، شاخصی که بیشترین بار عاملی را داشته باشد، در اندازه گیری متغیر مربوطه سهم بیشتری دارد و شاخصی که ضرایب کوچکتری داشته باشد سهم کمتری رو در اندازه گیری سازه مربوطه ایفا می کند.

آزمون سنجش پایایی

نتایج آزمون پایایی به سه روش: ضرایب آلفای کرونباخ، rho_A و پایایی مرکب در جدول زیر نشان داده شده است. در مدل اندازه گیری، هماهنگی درونی مدل یا میزان پایایی، با محاسبه پایایی مرکب سنجیده می شود که این شاخص برای همه متغیرها از شاخص معیار ۰/۷ بزرگتر شده است. همچنین مقداری آلفای کرونباخ و rho_A بالاتر از ۰/۷ نشانگر پایایی قابل قبول می باشد. بنابراین پایایی مدل اندازه گیری مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول (۳): مقادیر شاخص های سنجش پایایی

متغیر	آلفای کرونباخ	ضریب Rho	پایایی ترکیبی
خودکنترلی	۰.۹۲۹	۰.۹۳۵	۰.۹۴۰
رفتار پس انداز	۰.۸۶۳	۰.۸۶۹	۰.۸۹۳
سواد مالی	۰.۸۹۱	۰.۸۹۳	۰.۹۱۵
نفوذ همسالان	۰.۸۸۷	۰.۹۳۶	۰.۹۱۴
نفوذ والدین	۰.۸۶۳	۰.۸۷۱	۰.۸۹۰

میانگین واریانس استخراج شده

روایی همگرا که به بررسی میزان همبستگی هر سازه با سؤالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. فورنل و لارکر (۱۹۸۱) معیار میانگین واریانس استخراج شده را برای سنجش روایی همگرا معرفی کرده و اظهار داشتند که مقدار عدد بحرانی ۰.۵ می‌باشد. در جدول زیر مقدار این ضریب برای هر یک از سازه‌ها ارائه شده است. از آنجا که مقدار میانگین واریانس استخراج شده برای همه متغیرها بالاتر از ۰.۵ می‌باشد؛ بنابراین روایی همگرا مدل اندازه‌گیری در این آزمون مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول (۴): مقادیر میانگین استخراج شده

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده
خودکنترلی	۰.۶۱۲
رفتار پس‌انداز	۰.۵۱۱
سواد مالی	۰.۶۰۷
نفوذ همسالان	۰.۶۸۰
نفوذ والدین	۰.۵۰۶

بارهای عاملی

نتایج بررسی بار عاملی سؤالات در متغیر مربوط به آن، به صورت جدول ذیل به دست آمده است. با وجود اینکه مقدار قابل قبول بارهای عاملی حداقل ۰/۷ می‌باشد، اما مشاهده می‌شود برخی از مقادیر کمتر از این مقدار به دست آمده است؛ مقدار آماره t برای همه سؤالات بالاتر از ۱/۹۶ و شاخص p کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ بنابراین تمامی مقادیر بارهای عاملی در حوزه معنادار قرار دارد.

جدول (۵): آزمون بارهای عاملی

گویه	سواد مالی	نفوذ همسالان	نفوذ والدین	رفتار پس‌انداز	خودکنترلی
FL1	۰.۸۲۷				
FL2	۰.۸۲۹				
FL3	۰.۷۳۱				
FL4	۰.۸۳۳				
FL5	۰.۷۵۴				
FL6	۰.۷۸۰				
FL7	۰.۶۸۶				
NH1		۰.۸۵۱			
NH2		۰.۸۸۳			
NH3		۰.۸۵۸			
NH4		۰.۷۵۹			
NH5		۰.۷۶۵			
NV1			۰.۷۳۵		
NV2			۰.۷۵۱		
NV3			۰.۶۳۴		
NV4			۰.۷۲۵		
NV5			۰.۷۵۲		

		۰.۷۵۶			NV6
		۰.۵۱۴			NV7
		۰.۷۸۴			NV8
	۰.۷۸۰				R1
	۰.۶۹۱				R2
	۰.۷۴۱				R3
	۰.۷۶۰				R4
	۰.۷۱۰				R5
	۰.۶۳۶				R6
	۰.۷۲۷				R7
	۰.۶۶۰				R8
۰.۷۹۲					S1
۰.۷۱۶					S2
۰.۸۲۳					S3
۰.۷۳۳					S4
۰.۸۱۳					S5
۰.۸۵۹					S6
۰.۸۴۴					S7
۰.۸۵۸					S8
۰.۶۹۱					S9
۰.۶۶۶					S10

بار عاملی متقاطع

چنانچه در جدول زیر مشاهده می شود، مقدار بارعاملی هر سوال در متغیر خودش بیشتر از سایر متغیرها می باشد، بنابراین آزمون بارتقاطعی مورد تأیید است.

جدول (۶): روش بارهای عاملی متقاطع

گویه	خودکنترلی	رفتار پس انداز	سواد مالی	نفوذ همسالان	نفوذ والدین
FL1	۰.۱۸۷	۰.۵۵۷	۰.۸۲۷	۰.۲۵۵	۰.۴۰۷
FL2	۰.۲۵۶	۰.۵۳۹	۰.۸۲۹	۰.۲۲۰	۰.۳۸۹
FL3	۰.۱۲۵	۰.۴۵۱	۰.۷۳۱	۰.۲۱۴	۰.۳۷۲
FL4	۰.۲۱۵	۰.۵۳۰	۰.۸۳۳	۰.۱۸۵	۰.۴۲۸
FL5	۰.۲۰۶	۰.۵۲۵	۰.۷۵۴	۰.۱۰۲	۰.۳۹۷
FL6	۰.۱۷۴	۰.۵۱۳	۰.۷۸۰	۰.۳۰۷	۰.۴۲۱
FL7	۰.۲۲۱	۰.۴۸۹	۰.۶۸۶	۰.۱۵۵	۰.۴۴۱
NH1	۰.۱۰۲	۰.۱۴۶	۰.۲۶۸	۰.۸۵۱	۰.۱۸۶
NH2	۰.۱۴۱	۰.۱۵۲	۰.۲۸۰	۰.۸۸۳	۰.۲۰۹
NH3	۰.۱۶۹	۰.۰۷۹	۰.۱۹۷	۰.۸۵۸	۰.۱۱۷
NH4	۰.۱۵۶	۰.۰۴۵	۰.۱۳۳	۰.۷۵۹	۰.۱۲۵
NH5	۰.۱۷۹	۰.۰۴۵	۰.۱۳۷	۰.۷۶۵	۰.۱۶۵

۰.۷۳۵	۰.۱۲۱	۰.۳۴۵	۰.۴۱۵	-۰.۱۴۸	NV1
۰.۷۵۱	۰.۱۸۲	۰.۳۳۳	۰.۳۶۶	-۰.۰۱۳	NV2
۰.۶۳۴	۰.۲۱۱	۰.۱۵۸	۰.۲۲۶	۰.۱۴۲	NV3
۰.۷۲۵	۰.۱۴۶	۰.۲۰۸	۰.۲۸۸	۰.۰۲۰	NV4
۰.۷۵۲	۰.۱۱۹	۰.۴۷۰	۰.۵۰۶	-۰.۱۷۱	NV5
۰.۷۵۶	۰.۱۴۱	۰.۳۳۱	۰.۳۶۸	-۰.۱۵۶	NV6
۰.۵۱۴	۰.۰۶۳	۰.۳۹۶	۰.۵۰۱	-۰.۲۰۲	NV7
۰.۷۸۴	۰.۱۹۸	۰.۴۸۲	۰.۵۷۲	-۰.۲۳۱	NV8
۰.۴۷۵	۰.۰۹۱	۰.۵۵۳	۰.۷۸۰	-۰.۲۹۲	R1
۰.۳۶۸	۰.۰۷۷	۰.۴۲۵	۰.۶۹۱	-۰.۳۶۲	R2
۰.۴۰۳	۰.۰۸۷	۰.۴۸۸	۰.۷۴۱	-۰.۴۱۹	R3
۰.۵۴۸	۰.۱۵۱	۰.۵۴۸	۰.۷۶۰	-۰.۲۳۸	R4
۰.۴۵۹	۰.۰۸۶	۰.۵۱۷	۰.۷۱۰	-۰.۲۰۱	R5
۰.۳۶۵	۰.۱۰۶	۰.۳۲۰	۰.۶۳۶	-۰.۲۸۹	R6
۰.۴۱۴	۰.۰۸۷	۰.۴۷۱	۰.۷۲۷	-۰.۲۶۶	R7
۰.۴۸۲	۰.۰۴۷	۰.۴۲۰	۰.۶۶۰	-۰.۲۰۷	R8
-۰.۱۶۱	۰.۱۳۹	-۰.۲۲۵	-۰.۳۵۵	۰.۷۹۲	S1
-۰.۲۱۰	۰.۰۰۷	-۰.۱۸۷	-۰.۲۴۳	۰.۷۱۶	S2
-۰.۱۹۹	۰.۱۱۹	-۰.۲۱۶	-۰.۳۷۳	۰.۸۲۳	S3
-۰.۰۹۷	۰.۱۸۱	-۰.۱۶۰	-۰.۲۷۸	۰.۷۳۳	S4
-۰.۰۶۸	۰.۱۵۳	-۰.۱۷۴	-۰.۳۱۳	۰.۸۱۳	S5
-۰.۰۹۸	۰.۱۷۳	-۰.۲۱۸	-۰.۳۳۳	۰.۸۵۹	S6
-۰.۱۵۴	۰.۱۵۶	-۰.۲۳۶	-۰.۳۳۹	۰.۸۴۴	S7
-۰.۱۲۵	۰.۱۵۱	-۰.۱۹۵	-۰.۳۰۸	۰.۸۵۸	S8
-۰.۱۰۱	۰.۱۷۱	-۰.۱۵۶	-۰.۲۴۴	۰.۶۹۱	S9
-۰.۲۰۴	۰.۰۷۶	-۰.۲۰۹	-۰.۳۰۰	۰.۶۶۶	S10

روش فورنل و لارکر

در جدول ۷ مقادیر ماتریس فورنل و لارکر مشخص شده است و چون در همه موارد مجذور واریانس استخراجی داده‌ها (قطر اصلی ماتریس) از اعداد پایین خود بیشتر است؛ روایی و اگرایی مدل تأیید می‌شود

جدول (۷): روایی و اگرایی بر اساس معیار فورنل و لارکر

	خودکنترلی	رفتار پس‌انداز	سواد مالی	سواد مالی * خودکنترلی	نفوذ همسالان	نفوذ والدین
خودکنترلی	۰.۷۸۲					
رفتار پس‌انداز	-۰.۳۹۹	۰.۷۱۵				
سواد مالی	-۰.۲۵۵	۰.۶۶۳	۰.۷۷۹			
سواد مالی * خودکنترلی	۰.۲۹۸	۰.۰۵۷	۰.۰۹۶	۱.۰۰۰		
نفوذ همسالان	۰.۱۷۱	۰.۱۲۹	۰.۲۶۵	۰.۱۷۲	۰.۸۲۵	
نفوذ والدین	-۰.۱۸۲	۰.۶۱۶	۰.۵۲۵	۰.۰۸۷	۰.۲۰۱	۰.۷۱۱

مقدار جذر واریانس استخراجی داده‌ها (AVE) متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است. از این رو می‌توان اظهار داشت که در پژوهش حاضر، سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارند تا با سازه‌های دیگر و این به آن معنی است که روایی واگرایی مدل در حد مناسبی است.

شاخص HTMT

هنسلر و همکاران (۲۰۱۵) شاخص جدیدی به نام Heterotrait-Monotrait Ratio یا HTMT برای ارزیابی روایی واگرا ارائه کرده‌اند. این شاخص با عنوان نسبت خصیصه تک ارزشی به خصیصه چند ارزشی ترجمه شده است. شاخص HTMT جایگزین روش فورنل - لارکر شده است. حد مجاز معیار HTMT میزان ۰.۸۵ تا ۰.۹ می‌باشد. اگر مقادیر این معیار کمتر از ۰.۹ باشد روایی واگرا قابل قبول است. در جدول ذیل مقادیر شاخص HTMT مشخص شده است که همه مقادیر کمتر از ۰.۹ می‌باشد؛ بنابراین روایی واگرایی مدل تأیید می‌شود.

جدول (۸): روایی واگرا بر اساس شاخص HTMT

	خودکنترلی	رفتار پس‌انداز	سواد مالی	سواد مالی * خودکنترلی	نفوذ همسالان	نفوذ والدین
خودکنترلی						
رفتار پس‌انداز	۰.۴۴۰					
سواد مالی	۰.۲۷۸	۰.۷۴۶				
سواد مالی * خودکنترلی	۰.۳۱۹	۰.۰۹۷	۰.۱۰۱			
نفوذ همسالان	۰.۲۰۰	۰.۱۳۹	۰.۲۷۴	۰.۱۸۸		
نفوذ والدین	۰.۲۳۵	۰.۶۵۸	۰.۵۴۴	۰.۱۰۸	۰.۲۳۵	

آزمون اثرات مستقیم

در قالب مدل درونی فرضیات مورد بررسی قرار گرفتند و مسیر مدل ساختاری ارزیابی شد. هر مسیر متناظر با یکی از فرضیات مدل است. آزمون هر فرضیه از طریق بررسی علامت، اندازه و معناداری آماری ضریب مسیر (بتا) بین هر متغیر مکنون با متغیر وابسته است. هر اندازه این ضریب مسیر بالاتر باشد تأثیر پیش‌بینی‌کننده متغیر مکنون نسبت به متغیر وابسته بیشتر خواهد بود. با در نظر گرفتن نتایج بررسی روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته با استفاده از ضریب مربوط می‌توان به بررسی معنی‌داری اثرات بین متغیرهای پژوهش پرداخت. به منظور بررسی معنی‌داری ضریب مسیر یا همان بتا باید معناداری مقدار t-value برای هر ضریب مسیر مورد توجه قرار گیرد، از همین رو از روش بوت استرپینگ استفاده شد.

جدول (۹): اثرات مستقیم نقش متغیرهای پژوهش در مدل اصلی

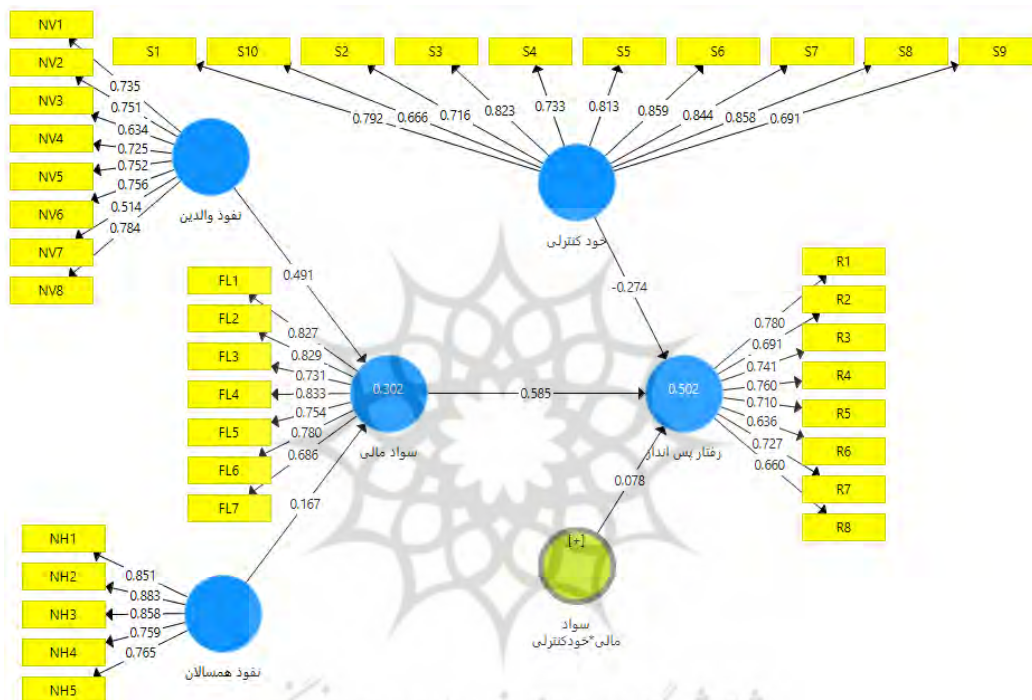
مقادیر P	آماره t	خطای استاندارد	ضریب مسیر	مسیر
۰.۰۰۰	۱۲.۱۳۶	۰.۰۴۰	۰.۴۹۱	نفوذ والدین ← سواد مالی
۰.۰۰۰	۳.۶۶۴	۰.۰۴۶	۰.۱۶۷	نفوذ همسالان ← سواد مالی
۰.۰۰۰	۱۵.۵۴۰	۰.۰۳۸	۰.۵۸۵	سواد مالی ← رفتار پس‌انداز
۰.۰۰۰	۸.۳۲۶	۰.۰۳۵	۰.۲۸۷	نفوذ والدین ← سواد مالی ← رفتار پس‌انداز
۰.۰۰۰	۳.۶۲۷	۰.۰۲۷	۰.۰۹۸	نفوذ همسالان ← سواد مالی ← رفتار پس‌انداز
۰.۰۰۰	۱.۵۹۱	۰.۰۴۹	۰.۰۷۸	خودکنترلی * سواد مالی ← رفتار پس‌انداز

با توجه به مقدار آماره t و مقادیر P برای کلیه مسیرها، آماره t بزرگتر از $1/96$ و مقادیر P کوچکتر از $0/05$ می باشد که نشان می دهد در سطح اطمینان 95% همه مسیرها، تأثیر معنادار داشته است.

ضرایب مسیر و آماره t

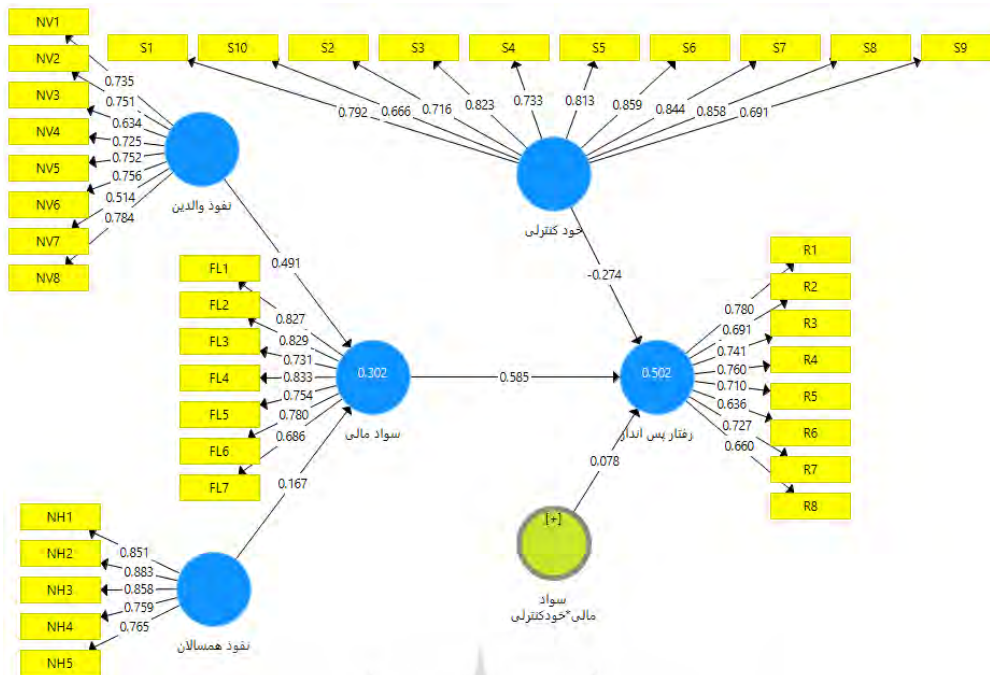
با استفاده از مدل درونی می توان به بررسی فرضیه ها پرداخت. با مقایسه مقدار t محاسبه شده برای ضریب هر مسیر می توان به تأیید یا رد فرضیه پژوهش پرداخت. بدین سان اگر مقدار قدرمطلق آماره t بزرگتر از $1/96$ گردد، در سطح اطمینان 95% و در صورتی که مقدار آماره t بیشتر از $2/58$ گردد، ضریب مسیر در سطح اطمینان 99% معنادار است. آزمون مدل مفهومی تحقیق در حالت معناداری ضرایب در شکل زیر نشان داده شده است.

شکل (۲): مدل اصلی در حالت اعداد معناداری (t_value)

اعداد موجود بر روی مسیرها نشانگر مقدار t -value برای هر مسیر می باشد. برای بررسی معنادار بودن ضرایب مسیر لازم است تا مقدار t هر مسیر بالاتر از $1/96$ شود. در این تحلیل مقدار آماره t برای کلیه مسیرها، بالاتر از $1/96$ بوده و در نتیجه در سطح اطمینان 95% معنادار می باشند.

شکل (۳): مدل اصلی در حالت ضرایب مسیر

اعداد نوشته شده بر روی خطوط در واقع ضرایب بتا حاصل از معادله رگرسیون میان متغیرها است که همان ضرایب مسیر است. اعداد داخل هر دایره نشان دهنده مقدار ضریب تعیین R2 مدل است که متغیرهای پیش بین آن از طریق فلش به آن دایره وارد شده اند. ضریب تعیین برای متغیر رفتار پس انداز مقدار ۰/۵۰۲ برآورد شده و نشان می دهد که متغیرهای نفوذ والدین، نفوذ همسالان، سواد مالی و خودکنترلی، روی هم رفته توانسته اند ۵۰٪ از تغییرات رفتار پس انداز را توضیح دهند. با توجه به مقدار ضریب استاندارد و آماره t می توان گفت متغیرهای مذکور تأثیر معناداری داشته اند. همچنین، متغیرهای نفوذ والدین و همسالان ۳۰٪ از تغییرات متغیر سواد مالی را تبیین می کند.

ضریب تعیین R2

ضریب تعیین R2 معیاری است که بیانگر میزان تغییرات هر یک از متغیرهای وابسته مدل است که به وسیله متغیرهای مستقل تبیین می شود. مقدار R2 تنها برای متغیرهای درون زای مدل ارائه می شود و در مورد سازه های برون زای مقدار آن برابر صفر است. هرچه مقدار R2 مربوط به سازه های درون زای مدل بیشتر باشد، نشان از برازش بهتر مدل است. سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای ضریب تعیین معرفی شده است.

جدول (۱۰): ضریب تعیین R2

R2	سازه
۰/۵۰۲	رفتار پس انداز
۰/۳۰۲	سواد مالی

همان طور که در جدول ۱۰ مشاهده می شود متغیر رفتار پس انداز و سواد مالی به ترتیب با مقدار ضریب تعیین ۰/۵۰۲ و ۰/۳۰۲ دارای قدرت تبیین پذیری قوی دارا می باشند.

شاخص اندازه تأثیر

شاخص اندازه اثر دیگر شاخص برازش مدل است و برای متغیرهای مستقل برونزا مصداق دارد. شاخص F2 برای یک متغیر مستقل، میزان تغییرات در برآورد متغیر وابسته را زمانی که اثر آن متغیر حذف شود را نشان می‌دهد. به عبارتی دیگر مقدار F2 سهم متغیر مستقل در ضریب تعیین یک سازه درونزا را نشان می‌دهد. در مقادیر کمتر ۰/۰۲ سهم مستقل در وابسته کم، مقادیر بین ۰/۰۲ تا ۰/۱۵ ضعیف، مقادیر بین ۰/۱۵ تا ۰/۲۵ قابل قبول و مقادیر بالاتر از ۰/۲۵ سهم مستقل در وابسته قوی ارزیابی می‌شود. چنانچه در جدول ۱۱ مشاهده می‌شود. اندازه تأثیر مسیر سواد مالی بر رفتار پس‌انداز و مسیر نفوذ والدین بر سواد مالی قوی و بقیه مسیرها متوسط و ضعیف می‌باشد.

جدول (۱۱): اندازه اثر f2

سواد مالی	رفتار پس‌انداز	
	خودکنترلی	۰.۱۲۵
	رفتار پس‌انداز	
	سواد مالی	۰.۶۲۰
	سواد مالی * خودکنترلی	۰.۰۱۲
۰.۰۳۸	نفوذ همسالان	
۰.۳۳۲	نفوذ والدین	

معیار Q2

جدول (۱۲): کیفیت پیش‌بینی کنندگی (Q2)

سازه	Q2
رفتار پس‌انداز	۰.۲۳۶
سواد مالی	۰.۱۶۹

همان گونه که از جدول ۱۲ مشخص است قدرت پیش‌بینی متغیرهای مکنون درونزا رفتار پس‌انداز و سواد مالی در سطح قوی می‌باشد که بیانگر برازش مناسب برای مدل ساختاری می‌باشند.

شاخص‌های برازش کلی مدل

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. برای بررسی برازش مدل کلی از معیار نیکوئی برازش (GOF) که طبق فرمول زیر محاسبه می‌شود استفاده شد.

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \cdot R^2}$$

Communalities نشانه میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه می‌باشد و $\overline{R^2}$ نیز مقدار میانگین مقادیر R^2 سازه‌های درون‌زای مدل است.

جدول (۱۳): مقادیر لازم برای ارزیابی معیار GOF

متغیرهای درون‌زا	معیار R2	مقادیر اشتراکی
رفتار پس‌انداز	۰.۵۰۲	۰.۵۱۱
سواد مالی	۰.۳۰۲	۰.۶۰۷
خودکنترلی	-	۰.۶۱۲

نفوذ همسالان	-	۰.۶۸۰
نفوذ والدین	-	۰.۵۰۶
میانگین	۰.۴۰۲	۰.۵۸۳
$GOF = \sqrt{\text{Communalities. } R^2} = ۰.۴۸۴$		

وتلس و همکاران (۲۰۰۹)، سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی کرده‌اند و اطلاعات جدول ۱۳ نشان می‌دهد که GOF محاسبه شده برای پژوهش ۰/۴۸۴ است که برآزش قوی مدل پژوهش را مشخص می‌کند. باتوجه به آزمون‌های انجام شده و نتایج ارائه شده، خلاصه بررسی فرضیات تحقیق به صورت جدول زیر به دست آمده است:

جدول (۱۴): بررسی فرضیات تحقیق

فرضیات	ضریب مسیر	خطای استاندارد	آماره t	مقادیر P	نتیجه
نفوذ والدین ← سواد مالی	۰.۴۹۱	۰.۰۴۰	۱۲.۱۳۶	۰.۰۰۰	تأیید
نفوذ همسالان ← سواد مالی	۰.۱۶۷	۰.۰۴۶	۳.۶۶۴	۰.۰۰۰	تأیید
سواد مالی ← رفتار پس انداز	۰.۵۸۵	۰.۰۳۸	۱۵.۵۴۰	۰.۰۰۰	تأیید
نفوذ والدین ← سواد مالی ← رفتار پس انداز	۰.۲۸۷	۰.۰۳۵	۸.۳۲۶	۰.۰۰۰	تأیید
نفوذ همسالان ← سواد مالی ← رفتار پس انداز	۰.۰۹۸	۰.۰۲۷	۳.۶۲۷	۰.۰۰۰	تأیید
خودکنترلی * سواد مالی ← رفتار پس انداز	۰.۰۷۸	۰.۰۴۹	۱.۵۹۱	۰.۰۰۰	رد

نتایج حاصل از آزمون فرضیات آزمون فرضیه‌های پژوهش

پس از بررسی و تأیید مدل اصلی، فرضیه‌های مدل پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند و اگر مقدار قدرمطلق آماره t کوچک‌تر از مقدار ۱/۹۶ باشد فرض صفر نتیجه گرفته می‌شود و در صورتی که مقدار قدرمطلق آماره t بزرگ‌تر از مقدار ۱/۹۶ باشد فرض صفر رد می‌شود. در این بخش فرضیات اصلی و تعدیلگر مربوط به هر سؤال آزمون می‌شوند.

فرضیه (۱): نفوذ والدین بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: نفوذ والدین بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.
H1: نفوذ والدین بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۱۲.۱۳۶ و بزرگ‌تر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، پس فرض صفر رد می‌شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ نفوذ والدین بر سواد مالی تأثیر معنی‌داری دارد و مقدار تأثیر برابر ۰/۴۹۱ و مثبت (مستقیم) است. یعنی با افزایش سطح نفوذ والدین، میزان سواد مالی نیز افزایش می‌یابد.

فرضیه (۲): نفوذ همسالان بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: نفوذ همسالان بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.
H1: نفوذ همسالان بر سطح سواد مالی دانشجویان تأثیر معناداری دارد.
با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۳.۶۶۴ و بزرگ‌تر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، پس فرض صفر رد می‌شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ نفوذ همسالان بر سواد مالی تأثیر معنی‌داری دارد و مقدار تأثیر برابر ۰/۱۶۷ و مثبت (مستقیم) است. یعنی با افزایش سطح نفوذ همسالان، میزان سواد مالی نیز افزایش می‌یابد.

فرضیه (۳): سواد مالی بر رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: سواد مالی بر رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.

H1: سواد مالی بر رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۱۵.۵۴۰ و کوچکتر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می باشد، پس فرض صفر رد می شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ سواد مالی بر رفتار پس انداز تأثیر معنی داری دارد و مقدار تأثیر برابر ۰/۵۸۵ و مثبت (مستقیم) است. یعنی با افزایش سطح سواد مالی، میزان رفتار پس انداز نیز افزایش می یابد.

فرضیه (۴): سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.

H1: سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ والدین و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۸.۳۲۶ و کوچکتر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می باشد، پس فرض صفر رد می شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ نفوذ والدین بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز تأثیر داشته و مقدار این تأثیر برابر ۰.۲۸۷ و مثبت (مستقیم) است. یعنی با افزایش سطح نفوذ والدین، تأثیر سواد مالی بر رفتار پس انداز را افزایش خواهد داد.

فرضیه (۵): سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ همسالان و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ همسالان و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.

H1: سواد مالی به عنوان متغیر میانجی بر رابطه بین نفوذ همسالان و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۳.۶۲۷ و کوچکتر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می باشد، پس فرض صفر رد می شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ نفوذ همسالان بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز تأثیر داشته و مقدار این تأثیر برابر ۰.۰۹۸ و مثبت (مستقیم) است. یعنی با افزایش سطح نفوذ همسالان، تأثیر سواد مالی بر رفتار پس انداز را افزایش خواهد داد.

فرضیه (۶): خودکنترلی به عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

H0: خودکنترلی به عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری ندارد.

H1: خودکنترلی به عنوان متغیر تعدیلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز دانشجویان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۱۵ مقدار قدرمطلق آماره t برابر ۱.۵۹۱ و کوچکتر از مقدار ۱/۹۶ است و سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ می باشد، پس فرض صفر تأیید می شود. یعنی در سطح اطمینان ۹۵٪ خودکنترلی بر رابطه بین سواد مالی و رفتار پس انداز تأثیر ندارد.

پیشنهادات کاربردی بر اساس فرضیه های پژوهش

در راستای تأیید و رد فرضیات پیشنهادی زیر ارائه می‌شود:

باتوجه به اهمیت سواد مالی و با توجه به اینکه سواد مالی دانشجویان با مولفه‌های دیگر مورد بررسی قرار گرفته است؛ بنابراین دانشجویان باید سعی نمایند تا به بهترین روش سواد مالی را در خود تقویت کنند، زیرا افزایش سواد مالی آنان باعث بهبود رفتار پس‌اندازشان می‌شود.

تشویق دانشجویان جهت پیشرفت در جنبه‌های مختلف افزایش پس‌انداز و یادگیری راه‌های پس‌انداز از طریق، شرکت در دوره‌های آموزشی.

سواد مالی توانایی افراد در کسب اطلاعات، تجزیه و تحلیل و مدیریت وضعیت مالی شخصی‌شان است به گونه‌ای که رفتار پس‌انداز آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. براین اساس به دانشجویان پیشنهاد می‌شود با شرکت در کلاس‌ها، سمینارها و دوره‌های آموزشی سواد مالی خود را افزایش دهند.

با توجه به اینکه همسالان و دوستان بر سواد مالی دانشجویان تأثیر داشته است و دوستانی با این ویژگی‌ها می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های آنان تأثیر زیادی داشته باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود حتماً در انتخاب همسالان و دوستان خود توجه زیادی داشته باشند.

پیشنهاد می‌شود دانشجویان عواملی که باعث افزایش آگاهی آنان در رابطه با پس‌انداز آنان می‌شود را حتماً مدنظر قرار دهند؛ زیرا این کار موجب می‌شود که شخص با خیال آسوده و آرامش بیشتری به زندگی خود ادامه دهد و هیچ‌گونه ترسی از آینده نداشته باشند.

پیشنهاد می‌شود دانشجویان از طریق خانواده و همسالان سواد مالی خود را افزایش دهند.

پیشنهادات برای پژوهش های آینده

به محققان آتی پیشنهاد می‌شود باتوجه به اهمیت بحث سواد مالی، رفتار پس‌انداز، خودکنترلی و نفوذ اجتماعی و از آنجاکه تحقیق‌های صورت گرفته در داخل کشور در مورد سواد مالی، رفتار پس‌انداز، خودکنترلی و نفوذ اجتماعی تا حدودی انجام شده است، مطالعاتی مبتنی بر دیگر عوامل تأثیرگذار بر سواد مالی دانشجویان و تأثیر این پدیده‌ها روی سایر متغیرها و شاخص‌ها نیز مورد بررسی قرار گیرد.

داده‌های این تحقیق به وسیله پرسش‌نامه گردآوری شده است، توصیه می‌شود محققان آتی از ابزارهای دیگری مانند مصاحبه ساختاریافته و نیمه ساختاریافته نیز استفاده نمایند؛ زیرا به غنای اطلاعات کمک زیادی خواهد کرد.

پیشنهاد دیگر اینکه با شناسایی عوامل مؤثر بر سواد مالی و رفتار پس‌انداز دانشجویان و مدل‌سازی این عوامل، پیامدهای این موضوعات را بر متغیرهای خرد و کلان مورد بررسی قرارداد.

پیشنهاد می‌شود مشابه این تحقیق را در جوامعی که از سواد مالی بالاتری برخوردارند نیز بررسی شود تا نتایج قابلیت تعمیم بیشتری داشته باشند.

پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی رفتار پس‌انداز والدین نیز بررسی شود، زیرا دانشجویان بیشترین تأثیر در پس‌انداز کردن را از والدین خود می‌پذیرند.

منابع

✓ ابراهیمی شقاقی، مرضیه، اسلامی مفیدآبادی، حسین، (۱۴۰۰)، تأثیر استرس مالی بر پیش بینی شاخص‌های کلان اقتصادی (شواهدی از اقتصاد ایران)، همایش ملی رویکردهای نوین در حسابداری و امور مالی.

- ✓ اسلامی بیدگلی، سعید، کریم‌خانی، میثم، (۱۳۹۵)، سواد مالی زمینه‌های سیاسی- اقتصادی پیدایش و جایگاه آن در اقتصاد بازار، تحقیقات مالی، دوره ۱۸، شماره ۲، صص ۲۷۴-۲۵۱.
- ✓ ابریشمی، حمید، رحیم‌زاده نامور، محسن، (۱۳۸۵)، عوامل تعیین‌کننده پس انداز خصوصی با تاکید بر عملکرد بازارهای مالی در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۴، صص ۳۵-۱.
- ✓ اسکوئیان، رضا، (۱۴۰۱)، اثرات برتری اجتماعی و سواد مالی بر رفتار پس‌انداز، اقتصاد در تجارت الکترونیک.
- ✓ پور علی، محمدرضا، (۱۳۹۲)، ارائه مدل سنجش و ارزیابی سلامت مالی در شرایط محیطی ایران، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، دوره ۲، شماره ۵، صص ۱۷۹-۲۰۶.
- ✓ پورکریمی، جواد، مزاری، ابراهیم، خیاره، کبری، فرزانه، سمانه، (۱۳۹۵)، رابطه صفات برتر خودتوسعه‌ای، دانش و اطلاعات بنیادی مدیران و عملکرد آنان (مطالعه موردی: مدیران مدارس شهری)، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، دوره ۷، شماره ۱، ۶۳-۸۶.
- ✓ تابان، محمد، نوراد صدیق، میترا، عبدالهی، بیژن، یاسینی، علی، صیدی، فریده، (۱۳۹۱)، رابطه هوش معنوی و خودکنترلی میان دانشجویان دانشگاه های تهران و شهید بهشتی فرهنگ دردانشگاه اسلامی، دوره ۲، شماره ۵، صص ۶۶۹-۶۹۴.
- ✓ حامدی نیا، هادی، (۱۳۹۲)، بررسی سواد مالی کارکنان دولت و تاثیر آن بر رفاه مالی و استراتژی های مالی آنها (مطالعه موردی: استان یزد)، پایان نامه کارشناسی ارشد، یزد.
- ✓ حسینی سوره، میر کاظم، مولایی قولنجی، ایرج، (۱۴۰۰)، رابطه اعتبار تجاری و سلامت مالی با کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۵، شماره ۱۹، صص ۶۴۲-۶۶۲.
- ✓ Adomako, S., Danso, A., & Ofori Damoah, J. (2016). The moderating influence of financial literacy on the relationship between access to finance and firm growth in Ghana. *Venture Capital*, 18(1), 43-61.
- ✓ Allport, F. (2000). Social psychology. *Journal leadership and organization*, (12), 23-45.
- ✓ Afifi, T. D., Davis, S., Merrill, A. F., Coveleski, S., Denes, A., & Shahnazi, A. F. (2018). Couples' communication about financial uncertainty following the Great Recession and its association with stress, mental health and divorce proneness. *Journal of Family and Economic Issues*, 39(2), 205-219.
- ✓ Asandimitra, N., & Kautsar, A. (2019). The influence of financial information, financial self efficacy, and emotional intelligence to financial management behavior of female lecturer. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 7(6), 1112-1124.
- ✓ Aydin, A. E., & Selcuk, E. A. (2019). An investigation of financial literacy, money ethics and time preferences among college students: A structural equation model. *International Journal of Bank Marketing*.
- ✓ Bandura, A., (2015). On deconstructing commentaries regarding alternative theories of self-regulation. *Journal of Management*, 41(4), 1025-1044.
- ✓ Barclay, D., Higgins, C., & Thompson, R. (1995). The partial least squares approach to causal modeling: personal computer adoption and use as an illustration, *technological studies*, 2(2), 285-309.
- ✓ Bari, A. F., Yunanto, A. and Shafer, I. (2020). The Role of Financial Self Efficacy in Moderating Relationships Financial Literacy and Financial Management Behavior. *International Sustainable Competitiveness Advantage*. 51-60.
- ✓ Beltrán- Martín, I., Bou- Llusar, J. C., Roca- Puig, V., & Escrig- Tena, A. B. (2017). The relationship between high performance work systems and employee proactive

- behaviour: role breadth self- efficacy and flexible role orientation as mediating mechanisms. *Human Resource Management Journal*, 27(3), 403-422.
- ✓ Boupfan, Prachak., Apipalakul, Chanya., Keow Ngang, Tang. (2015). Factors Affecting Public Health Performance Evaluation of Subdistrict Health Hospital Directors, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (185), 128 – 132.
 - ✓ Brent, D. A., & Ward, M. B. (2018). Energy efficiency and financial literacy. *Journal of Environmental Economics and Management*, (90), 181-216.
 - ✓ Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.

